A°. 1860. N°. 186.

DINGSDAG 7 AUGUSTUS.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

BIJ deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

GYMNASIUM TE UTRECHT.

De jongelieden, die verlangen tot de lessen van het Gymnasium te worden toegelaten, moeten zich daartoe vóór den 18. Augustus bij den Rector Dr. *A. Ekker* aangeven.

UTRECHT, Dingsdag 7 Augustus.

Ofschoon wij eergister hebben vermeld, dat de eerste troepen naar Syrie reeds de haven hadden verlaten, en zulks als gevolg van de onderteekening van het protokol, of, volgens anderen, van de protokollen, zagen wij gister in enkele dagbladen, dat noch de overeenkomst was geteekend, noch de eerste afdeeling van het expeditiekorps was vertrokken. Wij kunnen echter heden met zekerheid melden, dat onze berigten deswege juist waren, en dat de F i n i s t e r r e zondag Toulon heeft verlaten, terwijl de B o r y s t e n e s te Marseille gister koers naar Beyruth heeft gezet. Aan den anderen kant wordt ook bevestigd, dat Zaturdag de stukken aangaande de overeenkomst, door alle gezanten goedgekeurd, zijn geteekend. Dit laatste was echter een gevolg van het eerste, dewijl men wel als zeker kon aannemen, dat *Napoleon*, nu hij zoo lang gewacht had, en eerst de beslissing der mogendheden verlangde, ook geen dag vóór dat deze definitief gevallen was uitvoering aan zijn plan tot interventie zou geven.

Een berigt, dat de keizer naar Châlons was afgereisd, om de troepen die naar Syrie vertrekken in oogenschouw te nemen, hebben wij, ofschoon het hier en daar ontmoetende, ter zijde gesteld, daar het ons onwaarschijnlijk voorkwam, dat *Napoleon* troepen kon inspekteren, die reeds gezegd waren te Toulon ingescheept te zijn. Heden blijkt ook nader, dat Z. M. naar St.-Cyr is gegaan, om aan de school aldaar een bezoek te brengen.

Na dit besproken te hebben, kunnen wij vermelden, dat heden belangrijke berigten zijn aangekomen, die allezins de bespreking overwaardig zijn. — Vooreerst meldt de Fransche *Moniteur*, dat *Abd-el-Kader* werkelijk door keizer *Napoleon* is benoemd tot grootkruis van het legioen van eer. Deze officiële tijding zal zeker veel genoegen doen, want de vroegere Emir is door zijn gedrag zoo ten opzigte van Frankrijk, als u jegens de Christenen, die zijn hulp inriepen, allezins de eer waardig, welke hem thans te beurt valt.

Bovendien bevat de *Moniteur* den inhoud der beide protokollen, welke zaturdag door de gezanten zijn geteekend. Het eene bestaat uit 5 hoofdpunten: de voorwaarden tot de tusschenkomst in Syrie; het cijfer der expeditionnaire troepen; de medewerking van de medeonderteekenende mogendheden; de betrekkingen tusschen de respektieve bevelvoerders der troepen; de toestemming van de Porte tot het nemen van deze maatregelen in het belang van Syrië. Het andere stuk houdt in de bevestiging van het belang dat de Europesche mogendheden hebben in het welzijn en de goede bejegening van de Christenen in Turkije, en den wensch dat de vroegere bepalingen deswege zullen in acht genomen worden.

Men verzekert, dat de bevelhebber van de Fransche expeditie, de generaal *de Beaufort d'Hautpoul*, bereids te Toulon is aangekomen, en onmiddelijk naar Beyruth zal vertrekken. Tevens meldt men, dat de Spahis, die gekozen zijn, om deel uit te maken van de expeditionnaire troepen, groote vijanden van de Drusen zijn, en dus naar het oogeblik haken, om dezen eens de les te lezen.

Uit de *Kölnische Zeit.* ontleenen wij heden een berigt, volgens hetwelk de Maronieten de oorzaak zijn, dat de gruwelen in Syrie hebben plaats gehad, aangezien dezen de Mahomedanen wilden uitroeijen, en nu de kuil voor zich zelven hebben gegraven.

Uit Napels zijn al weder belangrijke berigten, die niet alleen door de Fransche dagbladen maar ook uit Turijn zijn aangekomen, en volgens welke de troepen van *Garibaldi* werkelijk in Kalabrie zouden geland zijn, terwijl de bevrijder van Sicilië zelf te Napels werd verwacht. Wij moeten bekennen, dat dit berigt ons verrast, daar wij meenden, dat *Garibaldi* het oogenblik tot een inval nog niet gekomen achtte. Koning *Frans* zal in dat geval wel weinig meer te regeren hebben, en al spoedig het: *Sauve qui peut* kunnen uitroepen. Ook heeft hij reeds aan den Franschen gezant te Rome openhartig geschreven, dat hij, als de mogendheden hem niet ondersteunden, zijn val nabij zag. Welk een aangenaam berigt: een tyran minder!

Alles loopt den Koning van Napels dan ook tegen: zijne gezanten in Sardinië zijn onverrigter zake terug gekomen, of maken zich gereed te repatriëren, daar geene overeenkomst met Sardinië mogelijk geacht wordt; zijne troepen weigeren op verschillende plaatsen hem te dienen en loopen bij grooten getale naar *Garibaldi* over, terwijl zijn volk zich op verschillende plaatsen gereed maakt om den vijand zijn's konings, den Italiaanschen patriot, in te roepen.

De *Indépend. Belge* wil heden alweder weten, dat de Nederl. konsul te Damaskus niet is vermoord, doch dat hij zich heeft weten te redden. Het zal zeker aangenaam zijn, dat dit berigt bevestigd wordt.

Uit Servie zijn weder berigten van botsingen met de Turken ontvangen, waarbij weder dooden gevallen zijn.

De sinds eergister ontvangen **telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Turijn, *Zondag*. Volgens een gerucht zouden de Napelsche gevolmagtigden nog heden vertrekken, daar het hun gebleken is, dat eene allantie tusschen Napels en Sardinië tot de onmogelijkheden behoort.

De dagbladen deelen mede, dat de regering eene leening heeft gesloten van 150 millioen, tegen een koers van uitgifte à 80.25.

Napels, *Zondag*. De pogingen die aangewend waren om een wapenstilstand met *Garibaldi* te sluiten, mislukt zijnde, bereidt men zich voor om het beproeven van een inval af te keeren. Men voert verbeteringen bij het leger in. De marinekommandant *Capecelaco* is benoemd tot direkteur van het ministerie van marine. Men maakt de vernieuwing van personeel bij de verschillende administratien voltallig. De koning heeft zijne camarilla door mannen doen vervangen, die als zoodanig door het ministerie zijn aangewezen.

Parijs, *Zondag*. De *Patrie* en de *Pays* bevatten eene dépêche, waarin wordt gemeld, dat een korps van *Garibaldi*, ter sterkte van 1500 man, in Kalabrië is geland, en dat *Garibaldi* zelf binnen kort te Napels wordt verwacht, alwaar hij door het insurrektioneel komitee is ontboden, met verzoek het bestuur des lands op zich te nemen.

Belgrado, *Maandag*. Gisteren avond hebben hier ernstige onlusten plaats gehad tusschen de Serviers, de Turken en Bosniaken. Eenige Serviers zijn bij die gelegenheid gekwetst en onderscheidene Turken gedood. Het garnizoen is rustig gebleven.

Londen, *Maandag*. Uit Palermo wordt van eergister berigt, dat men gisteren in die stad de afkondiging der Sardinische grondwet en de organisatie van den raad van state en der geregtshoven verwachtte. Ook ziet men de verschijning van een programma te gemoet, door de heeren *Crispi* en *Depretis* onderteekend, en waarin de betuigingen worden afgelegd van gehechtheid aan *Victor Emmanuel* en aan de Italiaansche eenheid.

Parijs, *Maandag*. De *Moniteur* berigt, dat de keizer, aan den emir *Abd-el-Kader* een bewijs willende geven van de gevoelens van hoogachting en erkentelijkheid door zijn edel gedrag te Damaskus te weeg gebragt, hem het grootkruis der keizerlijke orde van het Legioen van Eer heeft geschonken.

Het officieele blad bevat den tekst van de twee protokollen, den 3. Augustus door de konferentie, in zake de Europesche tusschenkomst in Syrië, onderteekend, welke tekst overeenkomt met den inhoud der mededeelingen door lord *John Russell* in het Lagerhuis gedaan.

Marseille, *Maandag*. Van Napels wordt berigt, dat 300 soldaten, die zich bij *Garibaldi* wilden voegen, gevangen zijn genomen. De minister van oorlog *Pianelli* zal het leger voornamelijk om Napels te zamen trekken.

Het eerste vertrek van troepen geschiedde gisteren met de F i n i s t e r r e van Toulon; op heden vertrekt de B o r y s t e n e s van Marseille met een half bataljon van het 16. regement jagers. Het 5. regement van linie is aangekomen.

Londen, *heden*, *Dingsdag*.
Sir *Gladstone* heeft gister in het Lagerhuis de reeds vroeger aangekondigde voorstellen ingebragt betreffende de invoerregten op het papier. De heer *Puller* heeft als amendement voorgesteld dat het huis verklare dat de voorgestelde wijzigingen nu niet wenschelijk zijn. Dit amendement is heden met 266 tegen 233 stemmen verworpen, terwijl de voorstellen van den heer *Gladstone* zijn aangenomen.

Parijs, *heden*, *Dingsdag*.
De invoer van wollen is in alle tolbureaux veroorloofd.

De Keizer is in het kamp van Châlons aangekomen en met veel gejuich begroet.

— Z. M. heeft benoemd tot ontv. te Denekamp, de heer *G. J. Soetekou*, ontv. te Oldenkotte; te Oldenkotte den heer *S. Hallungius*, kommies der bel. te Monnikkendam; — aan den met rang van kapitein eervol ontslagen 1. luit. bij de sted. schutterij op Curaçao *M. F. Ricardo*, vergund om de aktiv.-uniform te blijven dragen.

:— Eergister avond heeft H. M. de Koningin aan een souper bij Z. K. H. den Prins *van Oranje* deelgenomen.

— Door den Minister van marine zijn benoemd tot adelb. 3. kl. voor de eigenlijke zeedienst bij het kon. instituut voor de marine te Willemsoord: C. Adriani. S. H. Binkes, P. Bool, J. J. de Bruyne, N. J. Brunger, C. H. Cornelissen, J. H. Cremer, C. J. Damme, G. M. Dolleman, A. G. Ellis, E. Fabius, P. D. A. Frankamp, J. L. M. van Gorkum, W. E. Hazenberg, A. 't Hooft, D. Hordijk, R. C. A. L. Jansen, J. T. Klaverweiden, W. A. Kok, P. M. W. T. Kraijenhoff van de Leur, O. Kreet de Virieu, W. Laman Trip, J. P. Lubbe Bakker, C. Maas, H. J. F. Mirandolle. H. van den Pauvert, J. Schouw Santvoort, J. E. Sickens, W. J. Struick, jhr. P. J. Vegelin van Claerbergen, R. de Vidal de St. Germain, A. W. Vinkhuyzen, C. Vreede, A. M. R. Wagner, A. Werumeus Buning, J. V. Wierdsma, J. Willemstijn en F. G. M. van der Wijck.

— Volgens het *'s Grav. Weekblad*, zijn er reeds pogingen aangewend om aan den heer *van Bosse* op nieuw de portefeuille van financien op te dragen, waarvoor die heer beleefdelijk heeft bedankt.

§— Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is aangeboden een ontwerp van wet, tot aanvulling van art. 10 der wet van 29 Junij 1854. Het eenig artikel van dat ontwerp luidt aldus:

Poging tot misdaad wordt gestraft, indien tegen de misdaad zelve tuchthuisstraf van vijf tot twintig jaren bedreigd is, met eene tuchthuisstraf van vijf tot vijftien jaren.

*— Zondag ll. wapperden van de publieke gebouwen de Ned. vlag, ter gedenking aan den jaardag van de dochter van prins *Frederik* der Nederlanden, thans koningin van Zweden.

*— Gister namiddag ten een ure werd, op eene groote parade, gehouden van het hier aanwezige garnizoen, door den kolonel kommandant van het regement veld-artillerie, de gouden medalje van trouwen dienst uitgereikt aan den stukrijder 1. klasse *Kooi*, die meer dan 36 jaren onafgebroken bij genoemd regement gediend heeft.

Verder verneemt men, dat de miliciens stukrijders van dat regement van de ligting van dit jaar, evenals bij de regementen kavallerie, tot eerste oefening op den 1. Oktober a. s. onder de wapenen zullen komen.

— Dr. *G. F. Westerman*, de zoo zeer geachte direkteur van den Amsterdamschen zoölogieschen tuin, heeft den bezoekers van de diergaarde alweder een groote dienst bewezen, door het uitgeven van een Gids, die hun de wandeling door de tuinen gemakkelijk maakt en tevens zorgt dat niets onbezocht blijft. Velen zullen den werkzamen en kundigen beheerder van zoo schoon eene inrigting, welke telken jare, onder zijne onvermoeide zorgen, in waarde toeneemt, voor dit bewijs van mededeelzaamheid erkentelijk zijn.

— Men schrijft uit 's Gravenhage:

»Wij kunnen verzekeren, dat het berigt, in buitenlandsche bladen voorkomende, dat het Nederlandsche goevernement, in zijne cirkulaire aan de Nederlandsche diplomatieke agenten buiten 's lands, zou te kennen gegeven hebben, dat het zich nopens de gebeurtenissen in Syrie met het Fransche zal verstaan, om aan die mogendheid eventueel zijne medewerking toe te zeggen, ongegrond is en dat derhalve de redeneringen, die binnen- en buitenlandsche dagbladen daarop hebben doen steunen, van zelven komen te vervallen." *Amst. Ct.*

— Volgens de *Stoompost* is tot sekretaris van het koninklijk instituut van ingenieurs benoemd de heer *J. Tideman*, aan wien tevens het beheer der bibliotheek zal zijn opgedragen.

— Door Gedep. Staten der provincie N.-Braband is bij besluit van 3 Aug. jl. G No. 59 bepaald: eene geldleening ad *f* 60.000 bij openbare inschrijving aan de meestbiedenden open te stellen, tegen eene rente ad 4½ ten honderd jaarlijks, benevens eene aflossing à pari ten minste 2 pCt. per jaar van het kapitaal.

De rente zal ingaan den 1. Okt. 1860.

— Uit het jaarlijksch verslag van het Fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, uitgebragt ter algemeene vergadering van het hoofdbestuur en afgevaardigden van de distrikt-kommissien, gehouden te Amsterdam den 25 Julij jl., bleek, dat gedurende het jaar 1859 aan 1814 deelgeregtigden de som van *f* 61,767.30^{5} aan gratifikatien is uitbetaald geworden. Onder de hier bedoelde personen zijn: 198 verminkten in den slag bij Waterloo; 40 nageblevenen van gesneuvelden bij Waterloo; 18 verminkten in den veldtogt van 1814; 96 verminkten in Oost-Indie; 37 verminkten in vroegere oorlogen; 200 verminkten in den strijd tegen Belgie; 64 nageblevenen van gesneuvelden in dezen strijd; en 1161 infirmen: 1814 deelgeregtigden.

Onder de laatstgenoemde kategorie der infirmen waren 186 strijders, die den slag bij Waterloo hebben bijgewoond; 392 ongelukkigen uit den Belgischen strijd; 58 uit de Oost-Indie, 225 personen, die zonder veldtogten te hebben bijgewoond, in bevolen dienst infirm of blind zijn geworden; 268 veteranen van 40jarige dienst en 34 gebrekkige zeelieden.

Het getal der in het invalidenhuis opgenomen krijgers stond weder gelijk met dat van het vorig jaar, zijnde 79 man.

De gezamenlijke kosten van dit gesticht beliepen in 1859 *f* 20,886.15½, die voor een groot gedeelte worden gedekt door de rijkstoelage ad *f* 5000; de toelage der stad Leijden ad *f* 600; door het bedrag der gratifikatien uit dit fonds en der rijkspensioenen, aan de invaliden toegekend, welke ten bate der inrigting komen; alsmede door de renten van *f* 9000 inschrijvingen 4 pCt. staande ten name van het invalidenhuis. Overigens suppleerde het fonds een bedrag van *f* 2,381.25¼.

Thans staan op de registers van sollicitanten bekend: 6 blinden, die den strijd tegen Belgie hebben bijgewoond; 3 blinden uit de kolonien; 88 blinden zonder veldtogten; 41 infirmen, die bij Waterloo hebben gestreden; 479 infirmen uit den Belgischen strijd; 191 infirmen uit de kolonien; 158 infirmen zonder veldtogten; 97 veteranen van 40jarige dienst; 57 infirmen, waarvan de aanspraken nog niet gebleken zijn. Te zamen 1100 sollicitanten.

De uitkomst der kollekte was verblijdender dan het jaar te voren. Tegen *f* 26,473.58^{5} over 1858 bedroeg de inzameling over het afgeloopen jaar *f* 27,185.61^{5}.

Het totaal bedrag der ontvangsten over 1859 beliep *f* 79,327.32 en dat der uitgaven *f* 68,598.32^{5}. De inkomsten hebben derhalve de uitgaven met een bedrag van *f* 10,428.99^{5} overtroffen.

— Een Duitsche Israeliet, dr. *Chronik*, die te Amsterdam voorlezingen houdt, om zijne geloofsgenooten liberale hervormingen in hunne godsdienstoefening aan te prijzen, vindt bij sommige aanzienlijke Israelitische familien veel sympathie, doch de massa der Israeheten is er zoo verbolgen over, dat men den hervormer te lijf wilde. Een twintigtal agenten van politie en een detachement dragonders waren naauwelijks voldoende om baldadigheden en beleedigingen te voorkomen. De voorlezer moest onder zeer sterk geleide huiswaarts worden gebragt.

— De Israelitische gemeente van Amersfoort zal eerlang in eene daartoe te houden ressortale kiesvergadering overgaan tot de keuze van een opperrabijn.

— Gister is in de kazerne van het reg. gren. en jagers te 's Hage, een aanvang gemaakt met het afnemen van examens van de onderofficieren der verschillende legerkorpsen, dingende naar den rang van 2. luitenant-kwartiermeester.

— Men schrijft uit het Nieuwediep dd. 5 Aug.: Heden in den vroegen morgen is de dam, die voor de dokwerken op 's Rijks marinewerf ligt, ten gevolge eener onbekende oorzaak, doorgebroken, zoodat het nieuwe en oude drooge dok, benevens het bassin geheel onder water staan.

— Den 4. dezer is eene boot met 5 personen, die van Wijk bij Heusden was afgevaren, om deze passagiers op de Venlosche boot te brengen, op eenmaal vol water geraakt en gezonken. De passagiers zijn gered, door een anderen bootsman die ter hunner adsistentie van Wijk was aangekomen.

— Men schrijft uit Hellevoetsluis aan de *Amst. Ct.* van den 5. dezer: Heden morgen is de veerschuit van Hellevoetsluis naar de eilanden Overflakkee en Goedereede even buiten de haven omgeslagen. De vier zich daarin bevindende personen zijn door de doeltreffende en spoedig aangewende pogingen van het stoomschip Feijenoord van den heer *Roelofs*, die juist de haven had verlaten om naar Londen te vertrekken, gered.

— Een jongeling van Delden heeft zijne 80jarige moeder met een zeis zoodanig in de zijde gestoken, dat de vrouw onmiddelijk stierf.

— In het *H. en Eff. bl.* leest men: Sedert eenigen tijd scheen het, alsof in Zeeuwsch-Vlaanderen eene dievenbende bestond, welke stil en slim hare rooverijen dreef. Van Maandag tot Vrijdag der vorige week bleek dan ook uit de zitting der Belgische assises te Gent, dat dit vermoeden juist was. Immers 15 personen stonden teregt, wegens 53 diefstallen in 33 gemeenten, Aardenburg, Axel, Hontenisse, Koewacht, St. Janssteen, Westdorpe, Zuidzande, en verder in Belgie gepleegd. Het hof veroordeelde 2 tot 20, 2 tot 15, 2 tot 10, 2 tot 6 en 3 tot 5 jaren dwangarbeid, terwijl er 4 zijn vrijgesproken.

— Gister morgen is van Rotterdam vertrokken het Nederl. schroefstoomschip Rhone, kapt. *W. J. Wilkens*, aan boord hebbende het lijk van den te 's Gravenhage overleden prins *Caradja*, in leven gezant van Turkije bij het Ned. hof.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 6 *Aug*, 2,07. El. — AP. 9,02. Gew. 11 d.

Oost-Indië.

De door ons gister ontvangen O.-Ind. berigten, loopende tot den 7. Junij, melden het volgende:

— Na de viering van den verjaardag van H. M. de koningin, zal de vice-president der Indische regering, baron *A. H. W. de Kock*, als zoodanig af- en de heer mr. *A. Prins* als zoonanig optreden; mr. *H. C. van der Wijk* zal in zijne plaats als lid in den raad van Indie worden geïnstalleerd en vervolgens zal Z. Excell. de goev.-gen. zich op reis begeven, ten einde de provincien op Java, westelijk van Samarang gelegen, met een bezoek te vereeren.

— De heeren *Fr. Junghuhn* en *J. E. de Vrij* geven een allezins lezenswaardige beschrijving der kinakultuur op Java, op het einde van 1859, waarvan eerstgenoemde het botanisch en laatstgenoemde het chemisch deel behandelt. Het aantal voorhanden, uit zaden opgekweekte planten op de kiembeddingen en in vollen groei, bedraagt ongeveer 100.000, terwijl 300.700 zaden nog in bewaring zijn, 419.989 zaden te kiemen liggen, 70.970 reeds zijn ontkiemd en 27.718 reeds in vollen grond geplante zaadplanten zijn.

— In het *Bataviaasch Handelsblad* leest men het volgende:

De bijzondere en gunstige berigten, die de *Javasche Courant* bij het vertrek der laatste mail had beloofd over de krijgsverrigtingen te Banjermassin, zijn verschenen. Men zegt, dat de Resident en militaire-kommandant der Z. en O. kust van Borneo met het aanbieden dezer rapporten de hoop heeft te kennen gegeven, dat binnen zes weken de opstand in het rijk van Banjermassin geheel zal onderdrukt zijn. Men zal echter wel, in die mededeelingen ten minste, met ons vergeefs zoeken naar de redenen, waarop deze hoop is gegrond.

Een uitgebreid stelsel van patrouilleren is georganiseerd, en overal is de vijand, ten minste tijdelijk, voor onze troepen geweken; men heeft dus *terrein* gewonnen en niets meer, en dit is op het ver uitgestrekte terrein, waarop de opstand woedt, zeer weinig; voor de wezenlijke pacifikatie is het niets. De vijand heeft geene eigenlijke verliezen geleden; geen enkel der wezenlijke hoofden van den opstand is in onze handen gevallen, en toch is het niet de bevolking, maar het zijn de hoofden, die opstand hebben gemaakt, en wij hebben niets, zoo lang wij dezen niet hebben. Bovendien zien wij uit de bijzonderheden, dat men onvoorzigtig genoeg geweest is de geheele aanwezige troepenmagt te versnipperen, zonder eenige reserve beschikbaar te houden, en het is dus wel gelukkig, dat het voorgevallene reeds heeft doen zien, dat Borneo geen *Sentot* bezit, die door zamentrekking zijner magt en aanval van een enkel punt, onze geheele verstrooide en door geene reserve ondersteunde troepenmagt in eene zeer gevaarlijke positie kon brengen; het voorgevallene met de Onrust heeft echter bewezen, dat de hoofden van den opstand sluw genoeg zijn, van de goede gelegenheden profijt te trekken, en men hoopt hier nog, dat de regering, zonder zich door de sanguïnistische verwachtingen van den dapperen, maar als kommanderend officier nog jeugdigen bevelhebber op Borneo te laten weerhouden, eene sterke reserve daarheen zal zenden.

De generaal-majoor *Steinmetz* heeft, onder nadere goedkeuring des Konings, zijn eervol ontslag uit Z. M. dienst verzocht en verkregen.

De heer *Steinmetz* had zijne militaire loopbaan in Indië, na deszelfs overplaatsing uit Nederland, bij de genie begonnen en vervolgd, tot hij den rang van majoor had bereikt. Als zoodanig was hij tegenwoordig bij de 3de Balische expeditie. Tijdens den goev.-gen. *Duymaer van Twist* werd hij tot adjudant van Z. Exc. benoemd, met den rang van luit.-kol., en volgde den kolonel *Schimpf* op als chef van den generalen staf; wegens ziekte naar Europa vertrokken, en tot gen.-majoor benoemd, werd hij bij zijne terugkomst bestemd voor het opperbevel over de eerste expeditie naar Boni. Men heeft dit destijds beschouwd als eene groote fout, aan een officier, die nimmer eenig bevel over troepen, evenmin in het veld, als in het garnizoen had gevoerd, de opperste leiding over de belangrijkste expeditie der tien laatste jaren op te dragen. Het gebeurde aldaar laten wij onaangeroerd; alleen maken wij onze lezers oplettend op een brief, door den tweeden bevelhebber der expeditie, den kolonel *Waleson!*, gepubliceerd, waaruit men meent te kunnen opmaken, dat er naijver bestond tusschen de beide bevelhebbers en dat de gen.-majoor *Steinmetz* door den tweeden bevelhebber, den eigenlijk praktischen kommandant, niet zoodanig met raad en daad is ondersteund, als bij eene wezenlijk kordate zamenwerking te verwachten ware geweest. Men heeft dan ook in dien brief, in spijt der poging, om elken schijn daarvan te vermijden, eene niet zeer heusche insinuatie van onbekwaamheid tegen den opperbevelhebber der expeditie willen vinden.

De generaal-majoor *Steinmetz* heeft nu de dienst verlaten, en het is ongetwijfeld waar, dat men de hooge kunde en de hoogst nuttige diensten van dezen generaal-officier nog langen tijd voor het leger had kunnen behouden, indien men de betrekking van chef van den generalen (eigenaardiger, kwartiermeester —) staf tijdens zijne afwezigheid had doen waarnemen, en bij zijne aankomst aan hem teruggegeven had.

Men heeft hem echter den sous-chef tot opvolger gegeven, een nog jeugdig officier, die ook slechts eene enkele kampanje als luitenant had bijgewoond, dan (in 1850) als luit. de aktieve dienst voor de bureaudienst bij den gen. staf had verwisseld, en daarbij binnen 9 jaren van luitenant tot kolonel, chef van den generalen staf is opgeklommen. Hij was gedurende de afwezigheid van den luit.-generaal *van Swieten* te Boni waarnemend kommandant van het Indisch leger, is thans ook met verlof naar Nederland vertrokken en al weder opgevolgd door den sous-chef, een nog jeugdiger officier, die, drie jaren geleden, nog kapitein was, en thans luit.-kolonel, chef van den generalen staf van het Indisch leger is, een avancement, dat hij door de uitstekende daden in het veld nimmer gemaakt had, zelfs niet indien hij o. a. bij het Fransche leger gediend en den geheelen oorlog in de Krim, daarna eene kampanje in Algiers en vervolgens de veldslagen van Magenta en Solferino bijgewoond en zich telkens gedistingeerd had. Bij eene plotselinge ongesteldheid van den kommandant van het leger zal nu die jonge officier in de noodzakelijkheid kunnen geraken, bevelen te moeten geven aan een generaal, die binnen kort misschien tot het opperbevel over het leger wordt geroepen.

Soerabaija. — Men verneemt, dat alhier zijn ontvangen van mevrouw de baronnesse *de Salis*, geb. *Moorrees*, woonachtig te 's Gravenhage, zeventien kisten, inhoudende kleederen, bestemd voor de inlandsche matrozen, afkomstig van het verbrande schip Twenthe.

Bij de plaats gehad hebbende uitdeeling is gebleken, dat de in der tijd door haar aan diezelfde schepelingen geschonkene horologien, meerendeels waren verkocht of in de lombard gebragt.

Den 29. is alhier ter reede aangekomen Z. M. stoomschip Merapi, kommandant de kapt.-luit. ter zee *C. L. de Haes*, komende van Beliling, medebrengende den jeugdigen vorst van die plaats met gevolg, die met de aan zijnen rang verschuldigde eerbewijzen is afgehaald en zijn intrek heeft genomen bij den regent alhier.

Men wil, dat het verlangen van dien vorst, om Java te zien, het doel van zijne komst alhier, zou zijn.

Zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van gister deelde de *Voorz.* mede, dat de heeren *van Beeck Vollenhoven*, *van Aylva van Pallandt* en *Hartsen* schriftelijk hebben kennis gegeven, dat zij verhinderd zijn deze vergadering bij te wonen.

Zijn ingekomen verschillende stukken, als: verslag omtrent de werkzaamheden der algemeene rekenkamer over 1859; onderscheidene missives van de ministers van oorlog, van buitenl. en van binnenl. zaken, ten geleide van kaarten, afschriften van verdragen en boekwerken.

Zijn ontvangen verschillende adressen betreffende de spoorwegwet en de tienden.

Van de Tweede Kamer zijn ingekomen onderscheidene wets-ontwerpen, waaronder dat betreffende den aanleg van spoorwegen voor Staatsrekening.

Op voorstel des Voorzs. is besloten, in de eerstvolgende zitting te beslissen over de konklusie op adressen betreffende den spoorweg naar Gouda.

Hierna wordt overgegaan tot de loting der afdeelingen.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gescheiden.

MADRID, 1 Augustus.

Don *Romualdo Mon*, zich noemende sekretaris en minister van den graaf *de Montemolino*, heeft tot de karlisten eene cirkulaire gerigt, waarin zij worden uitgenoodigd, het manifest van Tortosa als van nul

en geener waarde te beschouwen.

De heer *Rivadeneira* is, onder kautie, op vrije voeten gesteld. Hij zal, zegt men, eene memorie ter zijner regtvaardiging in het licht geven.

Generaal *Echenique* heeft 5000 kisten laten vervaardigen tot het overbrengen der gelden van de Marokkanen.

TURIJN, 3 Augustus.

De Napelsche *Iride* meldt, dat ruim 300 onderofficieren, soldaten en officieren in hechtenis genomen zijn, toen zij op het punt stonden Napels te verlaten om zich tot *Garibaldi* te begeven.

De van Sicilië teruggekomen troepen zijn 12000 man sterk. De van Messina teruggekomen sbirren hebben met de gendarmes gepoogd, Reggio te plunderen, doch zijn na eene ligte schermutseling door de nationale garde en de soldaten gevangen genomen.

Men zegt, dat 1500 Garibaldisten in Kalabrië geland zijn. Tevens meldt men, dat het Napelsch *Garibaldi*-komitee den diktator eene kommissie heeft gezonden, om hem uit te noodigen, de leiding der zaken in de Beide Siciliën te komen op zich nemen.

WEENEN, 2 Augustus.

Gisteren heeft de eerste zitting plaats gehad der rijksraadkommissie voor het budget. Het zal in hare vergaderingen gewis nog al levendig toegaan en over de beginsel-kwestien zullen de leden het niet ligt eens worden. Naar men zegt, bestaat er voor de decentralisatie-partij, aan wier hoofd de Hongaren staan, veel kans over de centralisatie-partij te zegevieren. Vindt dit plaats, dan, zegt men, zullen de Hongaren wel genegen zijn om in het ministerie zitting te nemen. Behalen zij echter de overwinning niet dan zullen zij hoogstwaarschijnlijk den rijksraad verlaten, een protest achterlatende, waaraan welligt een groot aantal andere leden zal deelnemen.

Het officieele blad van Temeswar zegt, dat generaal *Saint Quentin* op de hem aangeboden petitie heeft geantwoord, elk wettig verlangen te zullen ondersteunen, maar elk onwettig verzoek met kracht te zullen bestrijden. Voorts ried hij den petitionarissen, den uitslag der beraadslagingen van den rijksraad af te wachten.

Naar men verneemt, zal een Oostenrijksch legerkorps van 2000 man aan de Syrische expeditie deelnemen.

Sedert de aankomst van *Fuad-Pacha* te Beyruth is aldaar alles van gedaante veranderd. Hij heeft besloten met kracht te handelen, maar gaat gebukt onder de onherstelbare rampen, waardoor Syrië getroffen is en hetgeen vereischt wordt om de veiligheid te doen herleven in een land, door twee onverzoenbare volksstammen verdeeld. De tijding van de arrestatien der beiden goeverneurs van Damaskus en Beyruth, is een begin van voldoening aan de openbare meening, doch zij zullen overigens niet, even als de misdadige goeverneurs van Djeddah, straffeloos moeten blijven. Het is thans allezins bewezen, dat de moordenaars betrekkelijk niet talrijk waren, en dat eene krachtige militaire demonstratie der goeverneurs voldoende zou geweest zijn, om hem uiteen te jageu.

BERLIJN, 5 Augustus.

De *Kölnische Zeitung* wijdt een leading-artikel aan de aangelegenheid van Syrië, waarin het blad uitvoerig betoogt, dat ook het daar voorgevallene slechts het gevolg is van het trachten van sommige mogendheden, om den »zieken man", naar het graf te slepen en zich met diens nalatenschap te verrijken. Inzonderheid bewert het blad, dat niet de Drusen of de Muzelmannen, maar de Maronieten het religieuse element in de reeds bestaande veeten hebben gebragt. »Zij" (de Maronieten), zegt de *K. Z.*, »zijn tot het uiterste van fanatismus gebragt; inderdaad slechts een lafhartig, erbarmelijk gepeupel, hebben zij zich laten diets maken, dat zij de voorvechters der Christelijke beschaving in het Oosten waren, en dat Frankrijk, als de beschermende mogendheid van al wat Christelijk, humaan en beschaafd is, groote plannen met hen voorhad. Niets werd gespaard, om de politieke veete in een bitter giftigen religie-haat te veranderen, welke nog veel onbarmhartiger is dan de eerste. Alles is er sedert jaren op aangelegd, om een verdelgingsoorlog tegen de Drusen te voeren en het Turksche juk af te werpen. Sedert jaren heeft een komité te Beyruth, onder voorzitting van den Maronietischen bisschop *Tobias*, door alle middelen van opruijing gewerkt voor den algemeenen opstand van alle Christenen tegen de ongeloovigen; sedert jaren zijn groote voorraden van wapenen van Frankrijk in Syrie binnengevoerd; pamphletten, welke, in alle talen van Syrie gedrukt, tot den opstand tegen de Porte en tot den heiligen oorlog tegen de ongeloovigen opriepen, kwamen bij balen van buiten het land in en werden overal verspreid; Fransche ingenieurs en agenten deden opnemingen en rondreizen in het land, en . . . . nu is de giftige pestbuil uitgebroken, en er is een grond voor interventie voorhanden. Derhalve, *partant pour la Syrie!*"

LONDEN, 4 Augustus.

Lord *Stratford de Radcliffe*, wiens opinie in deze, om zijne bekendheid met het Oosten, niet onbelangrijk is, heeft in het Hoogerhuis de Syrische kwestie besproken. Hij was voor het nemen van afdoende maatregelen en zag geen bezwaar in interventie zelfs niet van éene mogendheid. Er bestond wel gevaar voor uitbreiding dier tusschenkomst, daar Syrie de sleutel van Egypte is, maar de gruwelen konden niet ongestraft blijven, en de beloften der Porte achtte hij weinig. De Oostersche kwestie was door de jongste gebeurtenissen vernieuwd, en het zou weinig baten die kwestie te verschuiven, zoolang Turkije geene hervormingen invoerde. Spr. verlangde overlegging der bescheiden. Hiertegen verzette zich lord *Wodehouse*, daar zij zeer kiesche punten bevatten. De lord deelde nu den inhoud der gesloten overeenkomst mede, en zeide, dat de mogendheden verklaard hadden geen uitsluitende voordeelen te beoogen. Spr. was het eens, dat de Oostersche kwestie groote moeijelijkheden opleverde, doch meende, dat men niettemin alles moest doen, om de onafhankelijkheid der Porte te bewaren.

In het Lagerhuis werd mede deze zaak besproken en zeide de heer *Ferguson*, dat zijne berigten uit Syrie deden zien, dat de Christenen zelven de oorzaak waren der gepleegde gruwelen. De heer *Bright* keurde het beginsel van handhaving van Turkije's onafhankelijkheid af. Lord *Palmerston* achtte juist eene verdeeling van Turkije vol gevaren en meende dat het nog niet zoo dadelijk zou uiteenvallen als het aan zich zelf wierd overgelaten.

Men zegt, dat lord *Redcliffe* door de regering weder naar Konstantinopel zal gezonden worden, niet ter vervanging van sir *Bulwer*, maar om hem en de Porte met zijn raad bij te staan.

De regering heeft aan het Parlement eene depêche medegedeeld den 11 Julij aan Lord *Cowley* gezonden om de aandacht der Fransche regering op den slavenhandel te vestigen. In die depêche wordt gezegd dat van 1835 tot 1840 het gemiddeld getal uit Afrika uitgevoerde slaven nog 135,000 per jaar bedroeg, terwijl het in 1859 nog slechts 25 à 30000 bedroeg Verder wordt er op gewezen hoe overal waar die handel heeft opgehouden, de handelsbetrekkingen eene hooge vlugt hebben genomen. Sedert twee jaren is die handel echter weder aan het toenemen, hetgeen hoofdzakelijk te wijten is aan de behoefte die op Cuba aan arbeiders bestaat. Als middel om dien handel te vernietigen wordt aangegeven: 1. het leggen van kruisers in de wateren van Cuba, met medewerking van Groot Britanniië, Spanje en de vereenigde Staten; 2. toezigt daar de Spaansche overheden op Cuba op den invoer van slaven; 3. een plan van Chineesche emigratie te verwezenlijken door de vertegenwoordigers der Europ. mogendheden in overleg met de Chineesche autoriteiten.

PARIJS, 5 Augustus.

Brieven uit China melden, dat men het waarschijnlijk langs vreedzamen weg eens zal worden.

Aan den taouitai van Shanghae zouden instruktien uit Peking gezonden zijn, om aan de vreemde gevolmagtigden kennis te geven, dat zij naar Taku komen konden, om de ratifikatie der verdragen uit te wisselen, of wel dat een Chineesch kommissaris met dat doel naar Shanghae zou gezonden worden.

De rebellen van China hebben onlangs eene groote overwinning behaald. Te Shanghae was de schrik onder de inlandsche kooplieden groot en de handel door de voortgangen der roovers sterk gedrukt. De autoriteiten te Hangchow en Soochow hebben de voorsteden in brand doen steken, ten einde de steden beter te kunnen verdedigen. Den 26 Mei vaardigden de Engelsche en Fransche gezanten eene geruststellende kennisgeving uit, de belofte inhoudende dat zij de bevelhebbers der zee- en landmagt hunner natien uit zouden noodigen maatregelen tot bescherming der ingezetenen van Shanghae te nemen.

Uit Kanton is geen belangrijk nieuws. *Laou*, de goev.-generaal, heeft troepen tegen de rebellen afgezonden.

Te Rome is veel sprake van een brief, door een der staatkundige notabiliteiten aldaar van den koning van Napels ontvangen. Daarin ontveinst *Frans II.* het zich volstrekt niet, dat hij het onderspit zal delven, nu Europa hem in den steek laat. Hij ziet zelfs reeds den dag te gemoet, waarop hij zich in een of ander vaartuig naar Triest zal moeten inschepen. Ik zal, aldus zegt hij verder, tot het einde aan de revolutie het hoofd bieden, doch daar het verraad tot aan mijn paleis is doorgedrongen, blijft er voor mij geen andere keus dan mij terug te trekken. Verder verklaart hij, dat hij nimmer afstand zal doen van Sicilie, terwijl hij zich over het verraad van den bevelhebber beklaagt, die in der tijd was uitgezonden om de landing van *Garibaldi* op Sicilie te beletten, maar het vertrouwen zijns konings zoo slecht beantwoord had.

De heer *Vernet de St. Anne* heeft aan de Akademie van Wetenschappen een rapport overgelegd betreffende het plan tot aanleg eener telegrafische verbinding van Europa met Azië en Amerika. Daaruit blijkt, dat eene depêche van 25 woorden van Londen en Parijs in 1 uur 30 min. naar Kanton, in 2 uur 20 min. naar New-York en in 3 uur 15 min. naar Valparaiso zal kunnen worden overgebragt.

ADVERTENTIEN.

*** Voorspoedig bevallen van een' *ZOON* MARIA KNOPS, Echtgenoot van
Het Loo, D. C. L. NEELMEIJER.
5 Augustus 1860.

*** Bevallen van eenen *ZOON* M. E, SCHUURMAN—VAN DER VALK.
Utrecht, 5 Augustus 1860.

*** Heden overleed onze teedergeliefde tweede Dochter, ANNA DIGNA CHARLOTTA MARIA, in den ouderdom van ruim elf jaren.
Den Treek bij Amersfoort, 5 Augustus 1860.
A. J. DE BEAUFORT.
A. A. DE BEAUFORT, geb. STOOP.

*** Delft, den 5. Augustus, 1860. Heden is, te Breda, in den gezegenden ouderdom van ruim 82 jaren, overleden Vrouwe de Weduwe GULJÉ, geboren VAN DER PLUYM, geliefde Behuwdmoeder en Moeder van
Dr. WAP en
J. A. H. J. C. GULJÉ.
Algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed tot mijne bittere droefheid, mijne innig geliefde Dochter MARIA JOSEPHINA, in den jeugdigen leeftijd van omtrent veertien jaren.
Utrecht, 6 Aug. 1860. M. LE MARCHAND.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Het zij mij vergund voor alle blijken van belangstelling, bij de bevalling mijner Echtgenoote ondervonden, langs dezen weg mijnen hartelijken dank te betuigen.
Utrecht, 7 Aug. 1860. N. BEETS.

KENNISGEVING.

*** Dijkgraaf en Hoogheemraden van het Groot Waterschap van Woerden doen te weten, dat op den 22. Augustus 1860, in het Gemeentehuis te Bodegraven, van des morgens **negen** tot des namiddags **één** ure, de verkiezing zal plaats hebben van een **Hoofd-Ingeland Plaatsvervanger** voor het 2de district van het Groot Waterschap van Woerden, Hoofdplaats Bodegraven.

Aldus vastgesteld bij Dijkgraaf en Hoogheemraden van het Groot Waterschap van Woerden in hunne vergadering van den 2. Augustus 1860.

En zal hiervan afkondiging geschieden waar het behoort.

Dijkgraaf en Hoogheemraden voornoemd,
De Dijkgraaf
C. J. BREDIUS.
De Secretaris Rentmeester
VAN ERP TAALMAN KIP.

*** De Notaris VAN GEIJTENBEEK, te Harmelen, zal in het openbaar verkoopen:

Op Woensdag, den 8. Augustus 1860 des namiddags ten 5 ure, ten huize van J. P. VAN VEEN, aan de Meern, Gemeente Veldhuizen.

De **VRUCHTEN** uit 12 Boomgaarden, gelegen onder Oudenrijn, Utrecht, Vleuten en Veldhuizen, en

Op Vrijdag, den 10. Augustus 1860, des namiddags ten 5 ure, ten huize van WILLEM VAN BEMMEL, te Haarzuilens.

De **VRUCHTEN** uit 16 Boomgaarden, gelegen onder Harmelen, Haarzuilens, Vleuten en Woerden.

Breeder bij billetten.

*** De Notaris TISSOT VAN PATOT te Maarssen zal op Dingsdag den 14. Augustus 1860, des namiddags 5 ure, ten huize van C. J. FLOOR, te Maarssen, verkoopen: De **BOOMVRUCHTEN** van **diverse Boomgaarden** onder **Maarssen, Zuijlen** en **Maarsseveen**, benevens 3 bunders 40 roeden **HAVER** te velde, volgens billetten.

*** Op Zaturdag 18 Augustus 1860, snamiddags ten één ure, zal de Notaris DE BALBIAN VAN DOORN, te Utrecht, in het Gebouw achter St. Pieter, verkoopen: De Hofstede *BRUGZIGT*, aan *Groepenbrug* in *Breeveld* bij *Woerden*; De AMBACHTSHEERLIJKHEDEN *Breeveld*; *Portengen*; *Laagnieuwkoop*; *Ruwiel*, *Gieltjesdorp*; *Vijfhoeven*; *Gerverskop Staten geregt*; *Gerverskop Utenhams geregt*; *Gerverskop Breudijk*; de GEREGTIGHEID DER TIENDEN onder die Heerlijkheden; Eene HOFSTEDE onder *Willeskop*; WEILANDEN en GRIENDEN onder *Vreeswijk*; breeder bij biljetten en te bevragen bij den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN, te Utrecht.

BESTUUR DER DOMEINEN.

*** De Ontvanger der Registratie en Domeinen te Amersfoort, zal op Woensdag den 29. Augustus 1860, des middags ten 12 ure, in het Logement *de Vergulden Zwaan* te Amersfoort, overgaan tot den publieken verkoop, *voor afbraak*, aan de meest-

biedenden, van het GEBOUW, genaamd *DE DOELEN*, staande in de Heerenstraat te Amersfoort.

De voorwaarden van verkoop liggen ter lezing ten raadhuizen der gemeenten Amersfoort, Soest, Woudenberg en Zeyst, in de Logementen *het Vergulde Poortje*, te Utrecht en *de Vergulde Zwaan*, te Amersfoort, en ten kantoren van de Ontvangers der Registratie en Domeinen voor de G. A. te Utrecht en Amersfoort.

Aanwijzing zal plaats hebben op Maandag, den 27. Augustus 1860, door den Opzigter der Justitiegebouwen Ev. DE JONGH.

*** Men is voornemens op Donderdag den 30 Augustus 1860, des voormiddags ten 11 ure, in het Regthuis te Renswoude, publiek te verkoopen, een goed onderhouden HEERENHUIS, met Schuur en Tuin, staande en gelegen in het gezonde, met alle omliggende plaatsen door klinkerwegen verbonden, dorp Renswoude, aan den straatweg, op ¾ uur afstand van het Spoorweg-Station Veenendaal; verhuurd tot 1 Februarij 1861, voor *f* 117.— in het jaar. — Aanwijzing te bekomen bij EVERT VAN GINKEL, te Renswoude, en nader inlichtingen ten kantore van den Notaris IMMINK, te Amerongen.

*** Men zal op Zaturdag den 1. September 1860, 's namiddags ten 5 ure, aan het kantoor van Verkoopingen te Utrecht achter St. Pieter, verkoopen:

Acht WONINGEN en GROND, bij elkander gelegen te Utrecht, buiten de Catharijnebarrière bij het Paardenwater, wijk L Nos. 55 B G D A 55, 54, 53 en 55. — En 3 roeden 60 ellen WARMOESIERS- of TUINGROND, mede gelegen aldaar. Eerst afzonderlijk en daarna in massa als bij aanplakbiljetten vermeld. Nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris VAN ZIJDVELD te Utrecht.

TE KOOP

*** Een fraai, dubbel IJZEREN HEK, nog afkomstig van de Buitenplaats van *JOHAN DE WITT*, en dat in den besten staat verkeert. Het ligt ter bezigtiging te Scheveningen.

Men adressere zich tot nadere inlichtingen aan het Bureau van dit blad.

TE KOOP

*** Een wel ter neeringstaand goed onderhouden HUIS, op een der drukste standen, alhier, met of zonder affaire, naar verkiezing, en welke een burger bestaan oplevert. Te bevragen onder Lett. A. Z. met franco brieven bij J. MADO, boekhandelaar alhier.

TE HUUR

*** tegen November, eene BENEDEN VOORKAMER met Alcoof. Te bevragen aan het bureau dezer Courant, franco onder letter D.

*** **TE HUUR** tegen p°. November e. k. TWEE KAMERS met ALCOOF, op eenen deftigen en vrolijken stand. Brieven franco letter S. bij de Boekhandelaars A. F. BLANCHE & Comp., naast 's Rijks Munt.

TE HUUR

*** tegen 1° Nov. een HUIS, met Tuin, tien Kamers en van alle gemakken, in eene woning van den eersten rang vereischt. Het pand ligt op een fatsoenlijken stand, en heeft een der uitnemendste uitzigten. Te bevragen onder letter B. aan het bureau dezer Courant.

WORDT GEVRAAGD:

*** Een fatsoenlijk BURGERMEISJE, bekwaam in het Hoeden en Mutsen maken. Adres met franco brieven, onder lett. C. S., bij DEKKER en v. D. VEGT, Heerestraat te Utrecht.

Ouders en Voogden

*** die hunne KINDEREN of PUPILLEN een nuttig ambacht willen laten leeren, dat Winter en Zomer door geregeld brood geeft, vervoegen zich aan het Bureau dezer Courant, Korte Nieuwstraat.

*** Een Huisonderwijzer in de **Fransche** en **Duitsche** talen, en de **Wiskunde**, die zich vooral toelegt op grondig onderwijs, zag zich nog gaarne met eenige Privaatlessen belast.

Brieven franco onder lett. Z. Z. bij de Boekh. NOLET & ZOON te Utrecht.

BELANGRIJK BERIGT.

*** De ondergeteekenden hebben de eer bij deze aan den Handel te berigten, dat zij de firma VAN MAANEN & C°., in **Leders**, *te Utrecht*, belast hebben met den verkoop van hun fabriekaat, in alle soorten van **Elastique**, ten gebruike van Heeren Schoenmakers; terwijl de bekende uitmuntende kwaliteit van hun fabriekaat en de lage prijzen geene verdere aanbeveling behoeven.

London, 31 Julij 1860.

SCHMITT & DAVID.

MARKEUR.

*** **Men vraagt** in een druk bezocht Koffijhuis een Jongeling geschikt voor MARKEUR.

Adres met franco brieven of in persoon aan het bureau dezer Courant.

BOEKBINDER!

*** Een *Kantoor-Boekbinder* kan geplaatst worden bij den Boekh. J. J. H. KEMMER.

Het VERLIES der TANDEN hersteld.

Mr. J. M. SON,

Gebr Chirurg. Dent. van Z. M. den Koning van België, enz., te **Utrecht.**

Continueert met het inzetten van **Kunsttanden** en **Gebitten**, volgens de nieuwste methode, waardoor de nieuw ingezette Tand niet van *kleur* van den daar nevenstaanden, is te onderscheiden; waardoor *Spraak verbeterd*, het *aangezigt verjeugdigd*, en wat meer zegt: het **vermalen der spijzen bevorderd wordt,** want:

»Onvermijdelijk is de *mond*,
»Om van 't geregt zijn portie te eten,
»En als de spijs niet vloeibaar is,
»Mag men het *kaauwen* niet vergeten.
»De *neus*, zij riekt — en met de *handen*
»Vat men de geurg'ste spijzen aan,
»Maar ach, de *mond* kon blijven staan,
»Indien zij soms is, *zonder tanden.*"

— *Naar het Fransch van Désaugiers.*

Adres: **Voorklarenburg,** wijk D, n°. 503.

NB. Verzoeke voorzigtig te zijn met *onbevoegden* ter voorkoming van *ongelukken.*

VERLOREN

*** Een BANKBILLET binnen Utrecht, op Zaturdag den 28. Julij 1860. De eerlijke vinder gelieve daarvan opgave te doen aan het bureau dezer Courant.

*** **Wordt gevraagd** tegen primo November voor eene Weduwe en Kind op een vrolijken stand binnen Utrecht, gelijk vloers of eerste verdieping, 2 à 3 Ongemeubileerde KAMERS met opgaaf van prijs per jaar. Adres *franco* onder letter C bureau dezer Courant.

Nederlandsche- Fransche- en Belgische- Spoorwegen.

PLEIZIERREIS

van NEDERLAND naar PARIJS.

FEESTEN VAN DEN 15. AUGUSTUS 1860.

Halve prijs voor heen en terug.

Van Amsterdam	2. kl. *f* 24.—	3. kl. *f* 16.50.
Van Arnhem	id. - 25 —	id. - 17.50.
Van Utrecht	id. - 22.50	id. - 16.—.
Van Haarlem, etc.	id. - 24. —	id. - 16.50.
Van Leijden, 's Hage, etc	id. - 22.—	id. - 15.50.
Van Rotterdam, Dordrecht	id. - 20.50	id. - 14.50.

ZONDAG 12 Augustus — **Vertrek naar Parijs.**

VRIJDAG 17 Augustus — **Terugkomst van Parijs.**

In alle de Stations en Factorijen van de Nederlandsche- Rijn-, Hollandsche Nederlandsche- Belgische Spoorwegen zullen er billetten afgegeven worden tot en met den 10. Augustus.

*** Bij L. E. BOSCH EN ZOON, Boekhandelaren te Utrecht, is uitgegeven, en alom bij alle soliede Boekhandelaren te bekomen:

Mr. IJ. J. H. DE KOCK,

HANDLEIDING VOOR DE GEMEENTE-BESTUREN

IN DE PROVINCIE UTRECHT,

Bevattende Algemeen Overzigt der Werkzaamheden, in iedere Maand des Jaars te verrigten. — Prijs *f* 1.30.

In de Voorrede van dit hoogst nuttige Werk, (dat geheel en al met wit papier is doorschoten, ten einde een ieder naauwkeurige aanteekening kan houden van alle wijzigingen, welke in de werkzaamheden mogten worden aangebragt), wordt door den Schrijver gezegd, dat hiermede te regt in eene werkelijke behoefte wordt voorzien, en dat, alhoewel de inhoud speciaal voor de provincie Utrecht is ingerigt, deze ook voor de gemeente-besturen van andere provincien des Rijks dienstig kan zijn. — De Uitgevers bevelen dit Boek dus alom aan, niet twijfelende, of belanghebbenden zullen het algemeen nut er van erkennen.

Het wordt alleen op aanvraag in kommissie gezonden.

242. Staats-Loterij.

1e Klasse. 1e Lijst.

No. 14026 *f* 1000.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 6 Augustus.

Tarwe prijsh.; 129 pd. b. Pools. *f* 352; 130 pd. dito *f* 360; 128 pd. dito *f* 342; 132 pd. o. b. Koningsb. *f* 375; 127 pd. Pruis. *f* 330; 125 pd. mindere dito *f* 330. Rogge hooger; 123, 124 pd. Pruis. *f* 200 a 203; 126 pd. dito *f* 212; 120 pd. Petersb. *f* 185; 118, 120 pd. jar. dito *f* 180 a 184; 116, 117 pd dito *f* 176 a 178; op levering Aug. *f* 176, 175 a 173; Sept. *f* 175; Oct. *f* 177, 183 a *f* 182; Maart *f* 186, 187 a 188; Mei *f* 188 a 190.

ROTTERDAM, 6 Augustus.

Granen en Zaden. Tarwe. Zeeuws., Vl., en Overm. weinig ter markt, meest afwijkende van kwalit. en met trage koopers; goede en puike *f* 10.75 a 11.50; mindere *f* 9.25 a 10.50; geringe *f* 8.00 a 9.00; jar. *f* 11.25 a 12.50; Pools. en Roode onveranderd; 157, 160 pd. witb. Pools. *f* 355, 375; 158, 160 pd. o. dito *f* 375, 390. Rogge Overm., Zeeuws. en Vl. *f* 7.30 a 8.30; buitenl. stil: 152, 154 pd. Koningsb. *f* 212, 220, 225; 143 pd. Petersb. *f* 180. Haver Zeeuws en Inl. korte *f* 4.00 a 5.50; lange *f* 2.80, 4.30. Boekw. lager 140 pd. N.-Brab. *f* 255, 260, *f* 265. Erwten, Zeeuws. groene *f* 9.00 a 10.75. Boon. witte *f* 11.25 a 13.25; bruine *f* 12.00 a 15.00.

SCHIEDAM, 4 Augustus.

Granen. Verkocht: Gerst, 138 pd. Windau *f* 190 6/w. *f* 191 3/m.; 132 pd. Pernau *f* 192 6/w.

MOUTWIJN,	per Ned. Vat zonder fust	*f* 15.00.
JENEVER,	" " " " "	- 20.50.
AMST. PROEF,	" " " " "	- 21.75.

Alles zonder de belasting.

SPOELING per Ketel . . . . *f* 1.30.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Aug.	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr.	Barom. 0.0	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh	Gev. regen	*Opmerkingen*
			N. ".						
5	2	w.	10.0	754.09	65.5	— 6.8	0.48	0.	Bewolkt.
	10	wzw.	0.0	54 39	55.4	— 7.4	0.86	0.	Zw. bewolkt.
6	8	z.	2.0	51.56	65.7	— 1 8	0.74	0.	Bewolkt.
	2	z.	7.0	49.12	69.3	— 2.9	0.65	0.2	Zw. bewolkt.
	10	zzw.	1.5	49.56	55.0	— 7.6	0.89	3.1	Bewolkt.
7	8	w.	10.0	54.77	61.7	— 5.6	0.69	1.7	id.

Grootste verschil der barometer afwijking.

5 Aug. 's morg Tusschen Brest (— 4.7) en Utrecht (— 8.5) = 3.8 mm.

6 Aug. 's morg. Tusschen Portsmouth (+ 2.0) en Plymouth (— 12.7) = 14.7 mm.

AMSTERDAM 6 Aug. 1860.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	2½ pCt.		63⅞	63¹⁵⁄₁₆	63¹⁵⁄₁₆
dito dito	3	"	76½	76⁹⁄₁₆	76½
dito dito		"	98¾	98¹³⁄₁₆	98¾
Amortisatie-Sindikaat.	3½	"	9⅞		
Handelmaatschappij. .	4½	"	133		
Aand. Rijn-Spoorweg.	4½	"	101⅛		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	2½ pCt.		52¼		
SPANJE.					
Obligatien	. pCt.		39⅝	39¹¹⁄₁₆	
dito.	3	"	48¼		
Binnenl. Schuld	3	"	47⅝	47¹¹⁄₁₆	47⅝
Amortisable		.	20⅞		
Bewijzen Koepons			4⅞		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	44⅜	44⁷⁄₁₆	44⅜
dito 1856,59	3	"	42⁹⁄₁₆		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°*.	5	"	102¼		
Obligat. 1828 & 1829.	5	"	100¼		
Certifikat. 1831 & 1833	5	"	84½	84⁹⁄₁₆	
Certifikaten 1840 . . .	4	"	79¹⁵⁄₁₆	79⅞	
Cert. 2e, 3e, 4e L.	4	"	80⅝	80¾	80¾
dito 1855 6e Serie . .	5	"	97	97⅛	97¹⁄₁₆
dito Adm. te Londen	4½	"	91¼		
dito dito	3	"	61¾		
Inschrijv. in Assign. .	6	"	59½	59¾	59¾
Certifik. van Assign. .	6	"	59¹⁵⁄₁₆		
Volgef. Spw.—Aand.			211½	212½	211¾
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			160¼	160½	
Obligatiën	4	pCt.	79½		
PRUISSEN.					
Obligatiën	5	"	103⅝	103¾	103⅝
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en C°*.	4	pCt.	47½		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	51⅝	51¾	51¹¹⁄₁₆
dito dito	2½	"	27⁷⁄₁₆	27⁹⁄₁₆	27½
Oblig. Rente Am. . . .	5	"	74⅜	74½	74½
dito dito Nat. 1854. .	5	"	58¹⁵⁄₁₆	58⅞	58⅞
Aand. 1854.			223		
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100 . .	5	pCt.	96⅝		
" 1839, £ 100 . .	5	"	95¼		
AMERIKA.					
Peru, Geldleen. 1854	4½	pCt.	91		
Venez. Oblig.	3	"	11⁷⁄₁₆	11⅝	
Granada, Oblig. . . .	4	"	13½	13⁹⁄₁₆	13½
Mexiko, Obl.	3	"	20½	20⁹⁄₁₆	20½
N.-Am. Illin. Spw. Aand.			75		
N.-Am. Illin. Obl. C. B. 7		"	89⅞		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

BIJVOEGSEL

BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN

DINGSDAG 7 *Augustus* 1860, *No.* 186.

Provinciale Staten van Utrecht.

Zitting van Woensdag, 18 *Julij.*

Tegenwoordig zijn 34 leden; afwezig de HH. *v. Asch v. Wijck*, *Kien*, *Boer*, *Wijers*, *Strick van Linschoten* en *Reede tot ter Aa.*

De *Voorz.* deelt mede, dat de heer *de Muralt* hem heeft ter hand gesteld een voorstel, de strekking hebbende, dat de Staten besluiten, de beschikking over den post voor wegen en waterwerken aan zich te houden.

Aan de orde is het rapport betreffende het voorstel van den heer *Menso.*

De *Voorz.* komt het voor, dat art. 37 van het reglement van orde bepaald belet de redaktie op te dragen aan Gedep. Staten; het regl. van orde is goedgekeurd door den koning en daarvan kan alzoo niet worden afgeweken.

De heer *de Pesters* wenscht kortelijk de redenen op te geven, die hem doen besluiten om zijne toestemming aan dit adres niet te verleenen. Het is ons allen bekend, dat sedert het jaar 1848 verscheidene ontwerpen van wet voor de regt. organisatie voorgedragen zijn, zonder dat een daarvan bijval gevonden heeft. Nu de minister van justitie een ontwerp voordraagt, dat in vele opzigten aan het algemeen verlangen voldoet, kan Spr. niet besluiten om de Hooge Regering nu alweder om provinciale belangen te bemoeijelijken, die toch wel op overwegende gronden maar 5 hoven wil behouden, en even als voorheen, toen de *cours d'assises* bestonden, ook onze provincie met Holland vereenigd, en de zetel daarvan te Amsterdam gevestigd had. Wanneer alzoo dit adres aan de Staten-Generaal mogt ingediend worden, zou Spr. meenen dat onze afgevaardigden, ofschoon het heil van het geheele vaderland beoogende, in een alternatief gebragt zullen worden, door de belangen onzer provincie voor te staan, en zoo doende zich tegen een voornaam bestanddeel van dit ontwerp verklaren, waardoor die wet nogmaals schipbreuk zou lijden.

De heer *H. Verloren* zegt, dat het ten deze niet geldt de vraag, waar ergens de zetel van het hof zal geplaatst worden in de gekombineerde provinciën, waarover men in de drie noordelijkste provinciën thans een adressen-oorlog voert. Het rapport der kommissie heeft de strekking dat alle de 11 provinciën, en bij gevolg ook de prov. Utrecht, hare hoven zullen blijven behouden. Het is hem, noch uit het primitieve voorstel, noch uit het rapport door de komm. daarover uitgebragt, regt duidelijk, of men verlangt den tegenwoordigen toestand te behouden, dus geen appèl in de zoogen. kriminele zaken, dan wel, niettegenstaande dit, toch nog 11 Geregtshoven. Verlangt men het laatste, dan gaat het argument niet op dat daartegen, uit een finantieel oogpunt, weinig bezwaar zou bestaan. Volgens de mem. van toel. toch, door de regering bij het wets-ontwerp gegeven, zou dit jaarlijks *f* 196200. aan het rijk kosten. Spr. gelooft niet dat er eenig lid in de Staten Generaal zal zijn, die een amendement in dien zin op het voorgedragen wets-ontwerp zal willen voorstellen, om een nodeloos aantal hoven te behouden, dat bovendien ook niet past in het stelsel van het ontwerp waarbij zij, ook in strafzaken, alleen in hooger beroep zullen regtspreken. Het adres zal dus tot niets leiden, tenzij het de strekking hebbe om het geheele wets-ontwerp te doen verwerpen. Spr. vraagt of dit laatste wel ligt in het welbegrepen belang der ingezetenen van deze provincie. De herziening der regtelijke organisatie is dringend noodig om toch eindelijk ook eens te geraken tot eene meer spoedige en minder kostbare regtspleging in burgelijke zaken door herziening van het wetboek van burgelijke regtsvordering. Gedeeltelijk zal dit reeds dadelijk verkregen worden door de voorgestelde uitbreiding van de regtsmagt van den Kantonregter in burgelijke zaken tot een bedrag van *f* 300., iets waartoe het publiek reeds thans tracht te geraken door, op allerlei wijzen, zaken die eigenlijk voor de regtbanken te huis behoorden, voor de Kantongeregten te brengen. Het uitzigt bestaat nu, bij wege van uitzondering, om eene meerderheid in de Kamer te kunnen vinden voor een voorgedragen plan. Gaat dit gunstig oogenblik voorbij dan zal er van een en ander welligt in jaren niets meer komen ten gevolge van de uiteenloopende meeningen der leden van de Staten Generaal. Indien de provinciale Staten en gemeentebesturen zich ook daarmede gaan bemoeijen, zal de kans op eene regeling waarlijk niet grooter worden. Spr. heeft in deze zaak zich niet willen verklaren zonder eerst de gronden te hebben vernomen, welke de komm. zou kunnen aanvoeren. De argumenten komen hem echter vrij onbeduidend voor. Hij wijdt dit niet aan de komm., maar aan de zaak zelve, die van te gewigtigen aard is dan dat lokale of provinciale belangen daarop veel invloed kunnen hebben. Het beste der aangevoerde argumenten is nog, dat het voor de justiciabelen, als ook voor getuigen, deskundigen, enz. van belang is dat zij kunnen regter in de nabijheid hebben, terwijl, door de opheffing van het Geregtshof te Utrecht, in het vervolg de korrektionele en civile appèllen, in plaats van te Utrecht, te Amsterdam zullen behandeld worden. Bij de versnelde middelen van kommunikatie zal dit ongerief echter niet zoo groot zijn en in burgerlijke zaken eigelijk slechts de advokaten betreffen. Daarentegen zullen, door de uitbreiding van de regtspraak van de kantonregters in burgerlijke- en van de regtbanken in strafzaken, bij het wets-ontwerp voorgesteld, juist de ingezetenen nader bij hunnen regter gebragt worden. Overigens laat Spr. de gronden tegen de ontworpen organisatie zelve, zoo voor als tegen, buiten alle beschouwing, doch hem is het zeer twijfelachtig, of het welbegrepen belang der ingezetenen dezer prov. medebrengt het ontwerp te bestrijden. De beoordeeling daarvan wenscht hij geheel aan de Staten Generaal over te laten.

De heer *v. Bel* verklaart als lid der komm. dat de konklusie niet met algemeene stemmen is vastgesteld, en hij tot de minderheid behoorde. Spr. zegt dit omdat het wel in het rapport doorstraalt, maar bij de konklusie niet is herhaald. Hij doet hulde aan den rapporteur wegens het uitvoerig en zakelijk rapport, maar de aangevoerde gronden hebben hem niet overtuigd. Hij acht het in het belang des lands dat een deel der hoven worde opgeheven, en in die overtuiging kan hij niet verlangen, dat het hof van Utrecht behouden worde, omdat het van zelfs spreekt, dat, als er hoven moeten verdwijnen, die in de kleinere provinciën daartoe het eerst in aanmerking komen.

De heer *Bosch* verklaart mede tot de minderheid der komm. te behooren.

De heer *de Muralt* zegt, dat de komm. hem tot rapporteur benoemd heeft nadat zij over de zaak van gedachten gewisseld en er zich eene meerderheid gevormd had die meende dat een adres zeer gevoegelijk kon worden ingediend. Wat hem persoonlijk betreft, verklaart hij gaarne, dat hij liever gehad had dat het voorstel niet ter sprake ware gebragt, maar dit eenmaal zoo zijnde, heeft hij gemeend het te moeten ondersteunen. Spr. zou wat hem persoonlijk betreft, volstrekt niet verlangen dat het ontwerp der regering tot invoering eener betere, meer eenvoudige, minder kostbare regtspleging op welke wijze ook wierd tegengewerkt, en hij gelooft ook niet dat dit het doel geweest is van de leden der komm. De heer *Menso* heeft de aanleiding tot zijn voorstel gevonden in verband met de grootere uitgaven die zullen worden gedaan overeenkomstig het regerings voorstel. Die uitgaven zijn niet onbelangrijk, de regtbanken kosten nu *f* 470,650, en zijn gebragt op *f* 554,100; de kantongeregten *f* 151,050 en zijn gebragt op *f* 356,200; de heer *Verloren* heeft reeds gezegd, dat dit het gevolg zal zijn van de afschaffing van de emolumenten der kantonregters en de uitbreiding van hun werkkring en van de instelling der bezoldigde ambtenaren van het Openb. Min. bij de kantongeregten; de geregtshoven kosten nu *f* 311,400, en zullen vereischen *f* 167,060, zoodat de regering die eene veel hoogere uitgaaf voorstelt voor de regtbanken en kantongeregten, eene vermindering voor de geregtshoven verkrijgt van nog geen *f* 150,000. Nu beweert de heer *Menso*, dat als men zich met het voorstel der regering vereenigt om de regtspleging in te voeren gelijk zij verlangt, dit gebeuren kon zonder dat zes hoven worden opgeheven, doordien men over de 11 hoven zou kunnen verdeelen, wat men anders aan vijf zal opdragen. Dat kan geschieden; noodzakelijk is het niet; hij beweert, dat de toestand onzer financien niet is gelijk in 1843 toen men bij wijze van algemeenen maatregel van bezuiniging eenige hoven wilde opheffen; de schatkist verkeert niet in zulke ongunstige omstandigheden, dan men niet *f* 150,000 meer zou mogen uitgeven om eene instelling te behouden, die dan toch voor de ingezetenen eener provincie veel gerief oplevert, daargelaten nog de vraag, of werkelijk als men daartoe mogt kunnen besluiten, men niet vele werkzaamheden, nu aan de regtbanken op te dragen, door de hoven zou kunnen laten verrigten en de regtsmagt van den kantonregter verminderen door die voor een deel aan de regtbanken op te dragen. Het is Spr. bekend, dat velen zich met de uitbreiding van die magt niet vereenigen en er bezwaar in zien, aan den *judex unicus* zooveel bevoegdheid te geven. Dit zou welligt kunnen worden voorkomen door het behoud van de 11 hoven. Dit, zegt Spr., is ook het oordeel van de meerderheid der komm. Wat hem betreft, nu de zaak ter sprake is gebragt zou hij het wenschelijk achten een adres in te zenden, daar anders de Staten den min. van justicie een groot wapen in handen zouden geven voor de opheffing niet alleen van het hof te Utrecht, maar ook van de vier andere hoven, wanneer de Staten van het gewest zoo weinig aan het behoud van hun hof hechten.

De heer *Menso* heeft niets te voegen bij hetgeen in het door den heer *de Muralt* opgemaakt rapp. gezegd en nu nader ontwikkeld is. Een punt echter vereischt eenige toelichting van zijne zijde, en wel dat zijn voorstel niet dien onverdeelden bijval gevonden heeft dien hij zich had voorgesteld en men liever gezien had dat het niet gedaan ware. Spr. kan deswegens zijne bevreemding en zijn leedwezen niet ontveinzen. Hij had gedacht wel dergelijk voorstel reeds ter tafel te zullen vinden, het was de eerste gelegenheid dat de Staten, als vertegenwoordigende de belangen der provincie, in staat waren die zaak te behandelen, en hij meende dat er in Utrecht eene menigte stemmen hem zou zijn voorgegaan, vooral omdat de Staten niet hier zijn om in overweging te nemen het algemeen staatsbelang, maar hun mandaat alleen betreft de behartiging der belangen van de provincie, en Spr. meende, dat het behoud van het prov. hof ontwijfelbaar uit het oogpunt van het provinciaal belang bijval zou vinden. Spr. wil het algemeen belang geheel ter zijde stellen, doch vermeent dat dit moest bekend worden, uit de bijzondere belangen, en als nu het belang van Utrecht overeenkomt met dat der 10 overige provincien, dan zullen die belangen vereenigd toch ook wel tevens het algemeen belang van het rijk uitmaken. Om tot de behandeling der zaak te komen, moest er toch iemand zijn, die zich haar aantrok, en dat heeft aanleiding gegeven, dat door hem het voorstel is gedaan. De heer *Verloren* heeft het doen voorkomen als greep het in de regtsbedeeling, maar als bij het wets-ontwerp zelf het behoud van hoven wordt voorgesteld, kan Spr. niet inzien welken invloed het al of niet behouden van een hof in Utrecht daarop zoude kunnen hebben. Spr. houdt zich overtuigd dat zijn voorstel de regerings-voordragt in het minst niet schaden kan. Zoo een ontwerp tot opheffing van alle hoven ware voorgesteld dan zou hij zeer vermetel handelen met te zeggen, dat men de hoven moest behouden opdat er ook in Utrecht een zou wezen, maar zoodanig ontwerp is vroeger zelfs verworpen; men wil dus geregtshoven, en het is alzoo alleen eene kwestie van geld. De schatkist is in een toestand, dat eene bezuiniging van nog geen *f* 150,000 te onbeduidend is om de belangen der provincien daardoor te kwetsen, en Spr. kan zich niet voorstellen, dat men zoo overdreven vrijzinnig behoeft te zijn van te zeggen: omdat het eenige geldelijke opofferingen van den Staat zou vorderen, is het ons aangenaam, dat het hof in Utrecht zal worden opgeheven.

De heer *de Muralt* gelooft dat de Staten als vertegenwoordigers van het belang der provincie zonder bezwaar het adres kunnen indienen. Bij den gunstigen financieelen toestand vragen zij niets dat verwe-

ten kan worden alleen eene zaak van luxe te zijn. De bezuiniging zal bedragen *f* 143,800, maar men neme daartegenover in aanmerking, dat als men besluit de II hoven te behouden, het getal leden en ambtenaren bij de vijf hoven minder groot zou kunnen zijn, zoodat hij zich kan voorstellen, dat de geheele uitgaaf meer zou kunnen bedragen *f* 125,000 in het jaar. Er zijn eenige provinciën, die zich reeds over deze zaak tot de Kamer hebben gewend, hoewel dat meer was over den zetel van het hof, en ook de gemeente-besturen van de hoofdplaatsen der provinciën daarbij betrokken; de Staten kunnen dus hier zeer goed het provinciaal belang voorstaan.

De beraadslagingen worden alsnu gesloten en wordt met 22 stemmen, tegen die der HH. *Vogt*, *v. Tuyll*, *v. Zuylen*, *Harmsen*, *v. d. Poel*, *de Muralt*, *Vos*, *Metelerkamp*, *de Vries*, *v. Beeck Calkoen*, *Menso*, *v. Boetzelaer* en *Ram* het advies der komm. verworpen.

Aan de orde is het bijzonder regl. voor het Garstenwaterschap.

Niemand in algemeene beschouwingen tredende, worden de artt. 1, 2, 3 en 4 van hoofdstuk I zonder omvraag goedgekeurd.

Art. 5. De jaarlijksche bezoldiging van den Voorzitter bedraagt . . . . *f* 3.00
Die der leden van het bestuur, voor ieder . . . 3.00
Die van den secretaris . . . . - 20.00
„ „ „ penningmeester . . . . - 10.00

De heer *Bastert* vraagt inlichtingen omtrent het traktement van *f* 3 voor den voorzitter, dat hij zeer gering vindt. In een ander waterschap, even groot en in dezelfde streek, bedraagt het *f* 15.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt, dat in art. 1 tot 6 hoofdzakelijk de voordragt der besturen gevolgd is.

De heer *de Vries* zegt, dat in het te dier zake in de zomervergadering van 1859 uitgedrukt gevoelen der vergadering de aanleiding te vinden is, waarom de komm. geene wijziging heeft voorgedragen in de voorgestelde traktementen.

Het artikel wordt hierop met het volgende aangenomen.

Art. 7. De werken en leverantiën, bedoeld bij art. 33 van het algemeen reglement, zijn die, waarvan de kosten de som van *f* 200.— vermoedelijk te boven zullen gaan.

De heer *de Vries* merkt aan, dat volgens zijne zienswijze in art. 83 A.R. een maximum is aangegeven, waaronder het bestuur bevoegd is werken uit de hand of bij onderhandsche of publieke aanbesteding naar goedvinden te doen uitvoeren, terwijl het bij sommen beneden het maximum in art. 103, doch boven dat van art. 83 wel tot publieke besteding is verpligt, doch daartoe geen magtiging van ingelanden behoeft, maar voor de gevallen in art. 103 voorzien, die magtiging volstrekt noodig heeft. Het algemeen reglement heeft dus drie voorwaarden gesteld waarvan de middelste wegvalt als de beide maxima, gelijk hier, even hoog zijn. Spr. erkent dat de bepaling in dit regl. niet bepaald in strijd is met het algemeen regl. en ook niet onvermijdelijk belemmering in de dienst zal te weeg brengen, maar meent dat het in het algemeen niet raadzaam is om van den eigenlijken zin van het algemeen reglement af te wijken. Spr. merkt op, dat in de bijzondere regl. voor de waterschappen van de Haar, Themaat en Vleuten verschillende maxima zijn voorgesteld, en meent dat bij grootere waterschappen tusschen het maximum van art. 83 en dat van art. 103 een aanzienlijk verschil noodig kan zijn. Hij heeft hier het oog op het Oostzijdsche waterschap, dat vier malen grooter is dan het onderhavige en waarvoor de maxima, tegen het voorstel van het bestuur, op gelijk bedrag van *f* 200 zijn voorgedragen bij gelijke maxima.

Den *Voorz.* komt het voor dat art. 7 juist regelt wat hier geregeld moest worden.

De heer *de Vries* antwoordt, dat hij vermeent dat het regl. drie konditiën onderstelt, waarvan de middelste wegvalt als beide maxima even hoog worden gesteld. Boven de *f* 200 zal elk werk moeten worden aanbesteed, en volgens art. 103 zal bij gelijke maxima het bestuur eene speciale magtiging noodig hebben voor elk werk dat moet worden uitgevoerd; want dan zal art. 103 ook toepasselijk zijn waar art. 83 geldt.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt dat het onderwerp in de vorige verg. zeer ruim besproken is, en hij niet kan denken dat de verg. lust heeft weer dat gansche betoog aan te vangen. Art. 83 slaat daarop, dat alle werken in het openbaar moeten worden aanbesteed, als zij zekere door ingelanden bepaalde som te boven gaan. Zij hebben nu de bevoegdheid die som in het regl. voorkomende te verdubbelen, en zoo is het met dit artikel, daarin wordt het bestuur gemagtigd, uitgaven te doen die zekere som niet te boven gaan, met vrijlating aan ingelanden om die som te verhoogen zooveel zij willen.

De heer *de Vries* meent dat die omstandigheid voor ingelanden aanleiding kan geven tot zeer onbepaalde magtiging. Zij zullen dikwijls die magtiging moeten verleenen tot een onbekend bedrag waartoe zij het niet zouden doen als in het regl. eene som bepaald ware evenredig aan de behoefte.

De heer *Cordes* zegt, dat de beschouwing van den heer *de Vries* in tegenspraak is met het uitgedrukte gevoelen der verg., bij de vaststelling van het algemeen reglement is toch tot regel gesteld, dat in de bijzondere reglementen eene som zou bepaald worden beneden welke men de werken uit de hand zou kunnen aanbesteden, terwijl voor werken die meer bedroegen eene magtiging van wege ingelanden zou worden vereischt, en wel omdat men in het reglement tot grondslag heeft genomen, dat ieder om zoo te zeggen meester moet zijn in eigen huishouding. Als nu ingelanden meenen een onbepaald krediet aan het bestuur te kunnen verleenen, wie zal dat dan wreken? en plukken zij soms later wrange vruchten daarvan, dan zal het eene les voor hun zijn voor het vervolg.

Zonder omvraag wordt het artikel met de volgende aangenomen en komt in behandeling het 2. hoofdstuk.

De heer *v. Nooten* zegt, dat bij de komm. voor het regl. van Bunschoten de vraag is gerezen of de polderbesturen geacht kunnen worden juiste opnemingen voor de afmetingen te kunnen doen? Uit hoofde men daarop geen voldoend antwoord kon bekomen, was die komm. van oordeel, dat de waterschaps-reglementen waaromtrent geene zekerheid bestaat dat de daarin voorkomende afmetingen juist zijn, dan aan Ged. Staten behooren te worden terug gezonden. Kan de komm. voor dit regl. hem geene zekerheid geven dat de afmetingen daarin vermeld juist zijn, dan kan hij er ook zijne goedkeuring niet aan hechten.

De heer *v. Beeck Calkoen* deelt mede dat niet al deze peilen door den waterstaat zijn geverifieerd. Gedep. Staten hebben vooral waar sprake was van buitenwaterkeerende waterkeeringen, waarbij ook andere belang hadden, nagegaan, of deze peilen geverifieerd zijn, maar voor de binnenpolders heeft men de voordragt der besturen gevolgd, met dien verstande dat men daar waar men uit andere bescheiden vergissing vermoedde, van de besturen inlichtingen en nadere opmeting verlangd heeft; in enkele gevallen heeft de waterstaat geverifieerd.

De heer *Pabst* zegt dat de vorige Spr. onderscheid maakt tusschen de hoogte van dijken, die met andere polders in verband staan en binnendijken, hij zegt dat de eerste zijn opgenomen door den waterstaat, doch niet wanneer het alleen betrof binnenwaarts gelegen afmetingen. Dit bevalt Spr. niet; hij neemt eens no. 4; daar staat de molenvliet aangeteekend op minstens eene diepte van 2 el beneden AP. en breedte van 5 beneden AP. Is deze opgave geverifieerd of niet? Naar Spr. voorkomt is 't een binnenwaarts gelegen water, dus niet nagezien, maar 't is een van de gewigtigste punten; als Spr. moest kiezen, zou hij zeker de noodzakelijke diepte van den molenvliet laten onderzoeken, want daarmede staat of valt 't onder water of droog zijn van den polder. Dat de kade niet onderzocht was, ware nog zoo geen bezwaar, de molenvliet is van het grootst gewigt. Spr. hoopt dus dat de heer *v. Nooten* voordrage, al die regl. aan Gedep. Staten terug te zenden.

De heer *v. Beeck Calkoen* gelooft dat de heer *Pabst* hem niet juist begrijpt als hij Spr. woorden zoo heeft opgevat dat hij niet de kaden van molenvlieten als met buitenwater in verband staande zou bedoeld hebben. Voor alle wateren in open gemeenschap met de buitenboezems is de hoogte door den waterstaat opgegeven. Spr. gelooft dat bij deze diskussie het spreken over een molenvliet niet te pas komt, maar van de waterkeering langs de vliet.

De heer *Pabst* merkt op dat, wat betreft de verifikatie der hoogte van de kade, hij daaraan zoozeer niet hecht, want het gebrek zal zich zelf aanwijzen. Maar juist de diepte van de molenvliet is van belang. Die vliet is de doorgaande vaart, waardoor het water naar buiten gaat; die afgesloten is door de wachtdeuren van den molen die open gaan als de molen werkt; de diepte is van grooter belang voor de ingelanden en daarom is het noodig dat de diepte niet alleen omtrent de voor- maar ook omtrent den achtervliet worde geregeld. Spr. onderstelt dat de waterstaat het niet onderzocht heeft; de achtervliet zal steeds meer onder AP. moeten zijn dan de voorvliet en Spr. ziet hier juist, dat zij voor beiden dezelfde is.

De heer *v. Nooten* wenscht voor elk bijzonder reglement de zekerheid te hebben der verifikatie. Er zullen keuren worden vastgesteld deze zijn onderworpen aan de goedkeuring van Ged. St. en daarin worden dan misschien andere afmetingen opgegeven. Spr. wil niets te kort doen aan de bekwaamheden der polderbesturen, maar velen zijn niet op de hoogte om te beoordeelen wat AP. eigenlijk is. Als motie van orde stelt hij voor, de behandeling van al deze regl. te verdagen tot de najaarszitting, en aan Ged. St. terug te zenden, ten einde de afmetingen te doen verifiëren.

De heer *Cordes* zegt, dat als die motie wordt aangenomen, het zooveel tegenstand ontmoetend beginsel zal zijn uitgemaakt, zonder dat in het licht gesteld is waaraan Ged. St. zich hebben te houden.

De *Voorz.* zegt dat dit niet het geval behoeft te zijn, omdat men de motie van orde kan bestrijden op grond dat eene verifikatie door den waterstaat onnoodig is, waar het enkel geldt de paalmerken, bij welke alleen de ingelanden en geen anderen belang hebben.

De heer *Cordes* meent dat daardoor de gelegenheid is afgesneden om het beginsel te bespreken.

De heer *v. d. Poll* vindt het voorstel van den heer *v. Nooten* zeer aannemelijk in het belang der polders. Al de ingelanden hebben het regt te eischen dat eene hoofdwatering de bepaalde diepte heeft en ieder zich daarvan kunne overtuigen. Nu toch worden onzekere peilingen aangegeven. Er zijn vlieten die verhoofslaagden op de diepte moeten houden en dan dient men toch te weten of die peilingen goed zijn. Er rijst echter een ander bezwaar: men kan deze regl. terugzenden, maar hoe moet het dan met de andere vroeger aangenomene? Dan diende men wel te besluiten dat alles moet geverifieerd worden.

De heer *de Louter* heeft in de komm. de zaak ter sprake gebragt en van een lid van Ged. St. vernomen, dat het hem minder bekend was, hoe men aan dat cijfer kwam. Een ambtenaar der griffie heeft omtrent de reglementen onder het Hoogland verzekerd, dat zij ter griffie waren ontvangen zonder eenige afmetingen en daarom waren teruggezonden aan de ontwerpers. Als zulke menschen de opmetingen moeten maken van zulke moeijelijke zaken, is dat niet goed. Spr. zelf roept de hulp der wetenschappelijke menschen in. En wat is nu *in casu* geschied, toen men de stukken terug kreeg? Men heeft een timmerman gezonden en een boer, van daar die cijfers. Moet men, vraagt Spr., dan telkens in ongegrondheden vervallen als ten vorige jare omtrent den polder Zegveld, waar men een Rijnpeil heeft aangenomen dat juist zooveel hooger gesteld was als het lager moest zijn. In Spr's. streken kon de zaak overgelaten worden aan een keur, maar de meerderheid der komm. was er tegen. Spr. ondersteunt het voorstel van den heer *v. Nooten*, en het doet hem leed meegewerkt te hebben tot één reglement, waarin bepalingen omtrent afmetingen voorkomen.

De heer *Bastert* zegt, dat deze diskussie hem genoegen doet omdat het bezwaar reeds in 1858 door hem gemaakt is; hij heeft toen gemeend, dat die afmetingen niet in de bijzondere reglementen te huis behooren, omdat hij als lid der vergadering en, zoo als hij meent, velen met hem, niet op de hoogte zijn om al die afmetingen in de verschillende deelen van de provincie te beoordeelen. Men heeft toen anders beslist, en Spr. zou gaarne zien dat men nog daarop terugkwam. Zoo als het nu gaan zou, gelooven Gedep. Staten dat de opgaven der polderbesturen goed zijn. Wij gelooven dat Gedep. Staten goed geloofd hebben. Spr. stelt prijs op eigen onderzoek en dat is hier in de meeste gevallen onmogelijk. Hij ondersteunt dan ook zeer de motie, als het eenig middel om nu nog eenige zekerheid te hebben, dat men geene dwaasheden doet.

De heer *v. Beeck Calkoen* gelooft dat het juist is dat noch de leden van Gedep. Staten noch die der Staten een eigen oordeel over al die peilen kunnen hebben en dus zullen moeten afgaan op het oordeel van een ander. Spr. komt terug op het bezwaar door den heer *de Louter* omtrent Zandveld aangevoerd; dat was een te betreuren abuis, maar geen gevolg van slechte opneming, maar van het overbrengen van een verkeerde maat. Naar Spr.'s gevoelen is men in de gansche Vechtstreek bekend met AP. Bij de behandeling dezer regl. moet men onderscheid maken tusschen datgene waarbij de provincie en waarbij derden belang hebben; de polderregl. worden door de verg. bekrachtigd omdat niemand anders het regt heeft die bepalingen daarin vast te stellen. In vroegere tijden zijn zij daargesteld door de Staten op verzoek der ingelanden. Het is niet zoozeer dat de Staten willen toezien dat zij goede bepalingen hebben, maar meer dat zij niet in strijd met het prov. belang bepalingen maken en tevens gemagtigd worden te doen wat in het belang van het waterschap noodig is. Kan men nu tevens hun waarborgen dat zij goede bepalingen maken, dan vindt Spr. dat goed, en daarom zal hij zich niet verzetten tegen de motie.

De heer *Cordes* meent voorop te moeten zetten het beginsel, door de verg. aangenomen, van zich zoo min mogelijk met het huishoudelijke van ieder bestuur te bemoeijen, en alleen het oog te houden op die bepalingen welke ook derden kunnen schaden. De bezwaren door sommige sprekers aangevoerd, zouden ook bestaan al wierden die afmetingen door den waterstaat geverifieerd. Men is een nieuw tijdperk ingetreden; alle landeigenaren kiezen hun eigen bestuur en hebben zij die bevoegdheid, dan zullen zij haar inzonderheid doen gelden waar hun eigen belang ter sprake komt. Spr. heeft, hoezeer van zijne vroegste jeugd met polders bekend, nimmer eenige zwarigheid hooren opperen omtrent de bevoegdheid dat de diepte van den molenvliet door het polderbestuur alleen wordt bepaald, dit toch behoort tot deszelfs eigenaardigen werkkring. Spr. heeft nu ook hooren gewagen van de kortzigtigheid van poldermeesters; die

is welligt bij sommigen niet tegen te spreken, maar men kan toch aannemen, dat als men tot het plaatsen van peilen overgaat om de verhouding tot AP. aan te geven, men meestal de hulp van een waterbouwkundige of van den molenmaker inroept en deze de afmetingen bepaalt; en bovendien hebben de ingelanden bij de verkiezingen het middel in handen om zich van andere poldermeesters te voorzien, wanneer die de zaken niet naar hunnen zin besturen. Spr. meent dat men er zich toe zou kunnen bepalen dat door den waterstaat geverifieerd werden de afmetingen van die werken die buitenwater keerend zijn, maar men niet indirekt aan de ingelanden moet te kennen geven, dat men hun wel genoegzaam ontwikkeld acht om hun eigen bestuur, (personen aan wie zij hunne belangen tijdelijk toevertrouwen,) te kiezen, maar wanneer het onmiddelijk hun eigen belang betreft, zij daartoe nog geene genoegzame kennis kezitten. Beginsel en toepassing zijn hier in bepaalden strijd.

De heer *Broers* neemt niet met andere sprekers aan, dat de Staten niets met de vaststelling der bepalingen van de waterschapsreglementen te maken hebben en die slechts bekrachtigen. Spr. meent, dat als de Staten ze bekrachtigen, zij ook bevoegd zijn, ze in alle bijzonderheden na te gaan, om te zien of zij alles bevatten wat behoort. Ten slotte worden het reglementen van de Staten; de Staten zijn er voor verantwoordelijk en als later groote dwalingen ontdekt worden, zal men het hun wijten. Spr. begrijpt dus niet wat men tegen de motie kan hebben, daar toch de leden, die het best met polderzaken bekend zijn, alle twijfel omtrent de juistheid der afmetingen hebben geopperd.

De heer *Pabst* merkt aan, dat wat de heer *Cordes* op den voorgrond gesteld heeft, dat de Staten zich niet met het inwendige der besturen moeten bemoeijen, maar wel wat hetgeen er buiten ligt nieuw is in zake polders. De afmetingen van binnenlandsche wateren berusten op de schouwbrieven en die werden gemaakt door de Staten 's lands van Utrecht; kon men die nu juist overbrengen dan zou Spr. zich bij die oude reglementen kunnen neêrleggen, maar nu spreekt men van A.P. en eene menigte streken is daarmede geheel onbekend, en opdat nu die afmetingen overal juist zijn, dient men ze te laten verifieren door een wetenschappelijk man.

De heer *de Louter* merkt op dat het denkbeeld niet is al de peilen aan de *regeling* van den waterstaat over te laten, maar dat men slechts eene *verifikatie* verlangt en dus niet in het bestuur wil ingrijpen of de regten der wapenschappen verkorten.

De heer *v. Nooten* beaamt dit en zegt dat het doel alleen is, te weten of hetgeen in het regl. staat juist is.

De heer *Menso* bestrijdt de motie en meent dat er niets te verifieren is, wanneer het slechts behoeft het vaststellen van de peilen; — alleen zoude het de vraag kunnen zijn of de bepaling daarvan goed is; — maar dat zullen de belanghebbende besturen toch wel moeten weten, als zijnde eene zaak geheel van plaatselijk belang. Ingeval van verschil tusschen besturen of ingelanden over de nakoming van de reglementen in betrekking tot de vastgestelde peilen zal men de tusschenkomst van een wetenschappelijk man kunnen noodig hebben, en het is daarom dat Spr. vermeen dat de cijfers van de peilen door de besturen voorgedragen zullen kunnen worden aangenomen en vastgesteld. — Wat nu betreft het gebeurde met den polder Zandveld, waar 65 d. onder A.P. was bepaald, terwijl het boven A.P. moest wezen, daarover moet men het bestuur niet zoo hard vallen. Het teeken is + of —, en nu heeft hij die de afmeting aan het polderbestuur heeft opgegeven ook eens willen doorgaan voor een wetenschappelijk man en dat teeken gebruikt, maar ongelukkig — in plaats van + gesteld, zooals ieder kan gebeuren.

De heer *Cordes* zal tegen het voorstel stemmen als er onder begrepen is, dat Gedep. Staten ook belast worden met te zorgen voor de verifikatie van werken binnen de polders. De voorsteller zegt, dat hij geen inmenging in het waterschap wil, en dit zal toch zoodoende het geval worden. Of zullen Gedep. Staten in de najaarsverg. kunnen volstaan met te zeggen: wij hebben die of die werken doen nameten en niet akkoord bevonden, en meer niet, dit zal dan toch wel de bedoeling niet zijn, want dan was men even ver als thans.

De heer *v. Nooten* gelooft dat men beter doet geene cijfers op te noemen dan cijfers die men niet weet of goed zijn. Wat het laatste bezwaar van den heer *Cordes* betreft, merkt Spr. aan, dat Gedep. Staten wel de waarnemingen tijdig genoeg zullen laten doen, om de regl. weder in de najaarsverg. te kunnen inbrengen.

De heer *Bastert* deelt ten sterkste de zienswijze van den heer *Cordes*, dat de waterschappen in hun inwendig huishouden aan zich zelven moeten worden overgelaten; hij neemt daarvan akte in het belang der waterschappen.

De heer *de Vries* zegt, dat de komm. zich heeft voorgesteld dat de bemoeijingen der Staten zich vooral moeten uitstrekken tot die afmetingen waarbij derden belang hebben. Tevens heeft zij zich voorgesteld, dat een boezemwaterschap zeer veel belang kan hebben bij de buitenwaterkeeringen of kaden daaruit voortvloeijende, dat, zoo al geen gelijkheid, dan toch evenredigheid tusschen de hoogte der kaden van het geheele waterschap moet bestaan ter zake van het peil, waartoe het boezemwater mag worden opgemalen. Daarom zijn ook de Broekdijksche en Oostzijdsche reglementen teruggezonden. Spr. gelooft dat dit ook hier te pas kan komen. Het bezwaar van het verifieren meent Spr. dat niet bestaat zoo als het door den heer *Cordes* is voorgesteld. De vraag zal daarbij alleen zijn, of het punt door het polderbestuur opgegeven juist is? De bepalingen in het regl. worden niet afgeleid uit A.P., maar vergeleken met A.P.

De heer *v. d. Poll* zegt, dat in iederen polder een punt A.P. aanwijzende, moest gesteld worden, dan kunnen de poldermeesters zich daarnaar regelen.

De heer *Cordes* zegt, dat zoo dit opgaat, men al de waterschapsreglementen wel een reeks van jaren kan ter zijde leggen, daar er nog veel tijd zal verloopen eer die vaste peilen door de geheele provincie zullen zijn daargesteld.

De motie van orde van den heer *v. Nooten* wordt alsnu met 31 stemmen, tegen die der HH. *Menso*, *Cordes* en *v. Tuyll v. Zuylen*, aangenomen.

De zitting wordt alsnu gedurende een kwartier uurs geschorst.

De werkzaamheden hervat wordende, is aan de orde het ontwerp-reglement voor het waterschap Holland en Sticht, waaromtrent terugzending aan Ged. St. is geadviseerd.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt dat in de nog vigerende reglementen de lasten van schouwpligtigen ten name der eigenaars gebragt zijn. Het bestuur verlangt dat zij op de bruikers worden gebragt, doch Ged. St. zien daar geen grond voor. Bij de diskussiën over het alg. regl. is gebleken, dat men meende, dat het een eigenaarslast was, doch men heeft het ander geval opgenomen om soms aan het verlangen van ingelanden te gemoet te komen. Ged. St. hebben tot regel aangenomen: waar de lasten eigenaarslasten waren, ze dat te laten blijven. In de komm. meende men, dat aan dat verlangen moest worden te gemoet gekomen. De komm. meende wel dat de lasten van onderhoud voor buitenwaterkeerende werken niet ten name der bruikers moesten worden gesteld, maar dat men de binnenl. werken afhankelijk moest stellen van de voordragten.

De heer *de Muralt* zou zich kunnen vereenigen met wat de komm. verlangt.

De heer *de Louter* geeft de voorkeur aan de zienswijze van Ged. St., en gelooft dat, als het gebruik in dezen polder meebragt dat de bruiker die lasten droeg, de eigenaar dat in de huurcedul kan zetten.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt, dat zij tot dusverre ten laste der eigenaren waren.

Met 31 stemmen, tegen die van den heer *de Muralt*, wordt de voordragt van Ged. St. aangenomen.

Aan de orde is het voorstel tot opheffing der binnenlandsche lasten van de Bilt, dat zonder omvraag wordt aangenomen.

De heer *Cordes* merkt nu aan, dat er geen bezwaar kan zijn tegen het in overweging nemen van het regl. voor het waterschap Oudegein, daar de daarin voorkomende afmetingen geverifieerd zijn.

Dit regl. waaromtrent door de komm. aanneming is voorgesteld, wordt mitsdien in behandeling gebragt en zonder veranderingen aangenomen.

Aan de orde is de aanvraag om verlenging der koncessie op de heffing der brug- en weggelden op het zand- en jaagpad van Breukelen naar Ouwerkerk, waaromtrent de komm. voorstelt uitstel tot de wintervergadering en Ged. St., in verband met de gemaakte bedenkingen, een onderzoek van het bestaand tarief op te dragen.

De heer *v. Lijnden* meent niet veel woorden te behoeven te bezigen, om te verzekeren, dat hij met zekeren schroom voor de eerste maal in deze verg. het woord voert; dit evenwel mag hem niet weerhouden; en wat nu de onderwerpelijke zaak betreft, daar hij bijna twaalf jaren bij deze administratie en dus in de gelegenheid geweest is de werkzaamheden daarvan van nabij na te gaan, acht hij zich verpligt rekenschap te geven waarom hij de voordragt van Ged. Staten zal ondersteunen, daarbij tevens zooveel mogelijk te gemoet komende aan het verlangen der komm. naar inlichtingen, ten einde uitstel te verhinderen, dat schadelijk wezen zou. Het tarief, dat in 1855 dat van 1774 heeft vervangen is sedert gebleken goed te zijn; er is geen klagt tegen ingekomen van hen die moesten betalen, en zij die de lasten hieven, konden er mede volstaan om te voorzien in de noodige kosten van onderhoud. Spr. zou vreezen geen goede gevolgen te zien van de wijzigingen die de komm. zou wenschen te zien aangebragt, betreffende den landtol en den tol voor de passagiers in de schuiten, waaromtrent zij de wenschelijkheid heeft uitgesproken 1°. dat het tarief in overeenstemming worde gebragt met de rijkstollen, of die aan de bruggen te Breukelen en te Loenen en 2°. dat die tol worde afgeschaft of althans verminderd. Deze laatste tol van $2^1/_2$ cent, zegt Spr., is haar aanzijn daaraan verschuldigd dat men de belangen der administratie wilde gepaard doen gaan met die der schipperij; daarom heeft men bij het aanleggen van den Rijn-spoorweg begrepen, dat men de zware tollen moest opheffen; men heeft den tol dan ook zoo laag mogelijk gesteld, doch bepaald, dat hij zou verhoogd worden in evenredigheid tot de vracht, zoodat bij absentie van vracht, dus van winst, geen verlies geleden zou worden. De passagiers hebben er geen last van, omdat die tol wordt betaald aan den schipper bij betaling der vracht. Wat betreft den landtol, gelooft Spr. dat eene nadere beschouwing de overtuiging zal schenken, dat het verlangen der komm. geene aanbeveling verdient. De tol verkeert in een speciaal geval en moet dus naar anderen maatstaf worden berekend, dan die aan de bruggen te Breukelen en te Loenen, en den rijkstol. Deze laatste geldt het onderdeel van een algemeenen tak van administratie, waarbij de opbrengst van één artikel niet dient om te voorzien in eene speciaal lokale behoefte; wat de brug te Loenen betreft, die is gekocht door een partikulier, die den tol zoo stelt als hij voor zijn belang noodig acht; te Breukelen moet de tol alleen voorzien in het onderhoud der brug. Te Nieuwersluis echter wordt betaald brug- en weggeld; de watertol daar geheven behoort aan de stad Utrecht welke die voor *f* 3600 verpacht. De opbrengst van den tol te Nieuwersluis is niet eene bron van inkomsten, maar een middel om te voorzien in de groote uitgaven der administratie, waarvan Spr. het oordeel over de toereikendheid aan de verg. wil overlaten, als hij meêdeelt, dat op het oogenblik de tollen aan den Voetangel en de Nieuwersluis zijn verpacht voor *f* 3000 en daarvoor moeten worden onderhouden alle wegen ten laste der administratie, al de gebouwen ten getale van vier, vijf kostbare bruggen, de vele kostbare schoeijingen en eindelijk de vaart op de vereischte diepte moet gehouden worden. Spr. gelooft dat dit de overtuiging schenken zal, dat de som hoog noodig is en veel overleg vereischt wordt om niet te kort te komen. Op de provinciale begrooting is onder de ontvangsten de opbrengst van deze administratie uitgetrokken voor memorie. Spr. zou denken dat als deze een nadeelig saldo opleverde, de raad van Amsterdam daarin mogelijk niet zou willen dragen en het middel van abandonnement kunnen toepassen, waardoor Utrecht er geheel mede zou belast blijven, en zij voor het vervolg, om dan welligt in plaats van onder de ontvangsten der administratien onder de *uitgaven* worden vermeld. Spr. zal daarom zijne stem geven aan de voordragt van Gedep. St., doch is ten volle bereid de inlichtingen te verschaffen, die nog verlangd mogten worden.

De heer *Broers* acht het voor de verg. moeijelijk de juiste waarde der gegeven inlichtingen te beoordeelen, hetgeen juist bewijst dat een nader onderzoek noodzakelijk is. Toen twee jaren geleden de verlenging der koncessie voor twee jaren aangevraagd werd, heeft de komm. gunstig geadviseerd, doch in overweging gegeven de zaak van het tarief aan een nader onderzoek te onderwerpen. Nu komt eene voordragt in de verg., die wat den tijd betreft voor vier jaren meer is, maar van het tarief wordt geen enkel woord gesproken. In ieder geval blijkt uit hetgeen de vorige Spr. gezegd heeft, dat een onderzoek omtrent het tarief noodzakelijk is en licht kan verspreiden. Dat heeft de komm. beoogd. De vorige Spr. heeft op den voorgrond gesteld, dat over het tarief geene klagten zijn ingekomen. Klagten van de betalenden zijn bij dergelijke gelegenheid moeijelijk te vernemen, maar die openbaren zich in het niet gebruik maken van den tol, en dat heeft zich meermalen voorgedaan; daarvan droegen eenige leden der komm. kennis. De komm. wil niet de inkomsten der administratie verminderen, maar is uitgegaan van het denkbeeld, dat de opbrengst voordeeliger zou zijn als de tolgelden in evenredigheid werden gebragt met die van naburige tollen. Spr. gelooft niet dat het uitstel zoo schadelijk zou zijn; tusschen nu en November toch is voor Gedep. Staten gelegenheid om de zaak te onderzoeken, en wordt zij in de winterverg. behandeld en beslist, dan kunnen de koncessie-aanvraag en verpachting gemakkelijk voor Mei geschieden.

De heer *v. d. Poll* is vroeger lid eener kommissie der vergadering geweest tot onderzoek van het tarief; toen is gebleken, dat het tarief zoo hoog was, dat weinig gebruik van den tol gemaakt werd. Spr. betwist niet dat de administratie geld noodig heeft, maar acht het verkeerd zoo men er toe komen wil door een hoog tarief. Men moge zeggen, dat der admin. geen klagten ter oore zijn gekomen, maar dat zij niet bestaan, is bezijden de waarheid. Niemand maakt van de brug te Nieuwersluis gebruik, omdat de tol zoo hoog is opgevoerd: voor een rijtuig met twee paarden moet men 20 cts betalen en te Loenen en Breukelen slechts 5 cts. Nu zegt men wel dat dit partikuliere eigendommen zijn, maar het publiek vraagt slechts hoeveel de tol is, niet wie de brug onderhoudt. De verlaging van het tarief is dus in het belang

der administratie. Bij eene vorige aanvraag werd door den minister reeds zwarigheid gemaakt tegen den tol van 2½ ct. voor de passagiers in de schuiten, terwijl voetgangers slechts een cent betalen, alsmede tegen het laten betalen van vaartuigen, die niet worden gejaagd. Draagt men nu weêr hetzelfde tarief voor dan is het niet waarschijnlijk, dat de minister het goedkeurt. Het komt Spr. ook voor, dat ten aanzien der administratie bezuiniging zou kunnen plaats hebben. Er is een opzigter die *f* 150 krijgt; zijne funktien konden aan den waterstaat worden opgedragen. De werken schijnen ook niet te zijn aanbesteed. Het tarief is ook toepasselijk op de Voetangel, en dan vraagt Spr. of het billijk is dat voor een weg in zoo treurigen toestand als van Abcoude naar de Voetangel een zoo hooge tol wordt betaald. Spr. meent ook nog dat de termijn van 6 jaren bij de menigvuldige veranderingen in de middelen van vervoer te lang is.

De *Voorz.* herinnert dat de regering verklaard heeft voornemens te zijn voor soortgelijke kommunikatien een algemeen tarief te maken en voegt daarbij, dat men om die reden, geene wijziging of herziening heeft voorgesteld. Wanneer men de aanvraag aan Ged. St. terug zendt, dan zal men in overleg moeten treden met Amsterdam, dat toegestemd heeft om het tarief te laten gelijk het is, en dan zullen welligt moeijelijkheden ontstaan, die tot vertraging zouden leiden, zoodat welligt de zaak in de wintervergadering niet ter tafel zou kunnen komen.

De heer *Bastert* ondersteunt het voorstel der komm. Als hij let op de wijze waarop die tolheffing plaats vindt, dan acht hij die niet in overeenstemming met de tegenwoordige orde van zaken. Ook ziet Spr. dat aan de Voetangel een tol geheven wordt van schepen die zeilende passeren. De meeste tolheffingen zijn tegenwoordig geregeld naar het gebruik; die schepen maken geen gebruik van het jaagpad, en de Voetangel is geen brug en ook geen sluis, maar bloot een huis, een groot gebouw dat tot tolheffing dient. De administratie, dit neemt Spr. aan, wordt met naauwkeurigheid gevoerd. Spr. heeft wel eens den weg in zeer treurigen toestand gezien, maar dit daaraan toegeschreven, dat de middelen onvoldoende waren; hij is echter daarom het denkbeeld niet toegedaan, dat de tol zoo hoog moet zijn, omdat zooveel noodig is. Spr. zou zelfs vragen waarom die administratie moet blijven bestaan; niet dat hij aanmerkingen op haar heeft, maar omdat zij kostbaar is en niet behoort in de tegenwoordige orde van zaken. Hij zou van oordeel zijn, dat men met de stad Amsterdam eene scheiding maken moest en het gedeelte der provincie onder provinciaal beheer brengen.

De heer *v. Lijnden* konstateert dat hij op het oogenblik geen deel meer uitmaakt van de administratie en dus eenigzins meer op een neutraal standpunt staat dan de heer *Broers* zich voorstelt. De aanmerkingen van de HH. *Bastert* en *v. d. Poll* betreffen dezelfde zaken, nl., zij verlangen niet de inkomsten te verminderen, maar houden zich overtuigd, dat bij een laag tarief de weg meer gebruikt zal worden. Spr. kan dat tegenspreken uit ondervinding, want toen het tarief hooger was, bragt de tol meer op en minder sedert het is verlaagd. Verder is gezegd dat men de brug omrijdt en over die van Breukelen of Loenen gaat, maar Spr. merkt aan dat men dan ook den rijkstol moet passeren en zoo dus veel meer betalen. Ook is ter sprake gebragt de tol van de passagiers in de schuiten. De opbrengst daarvan wordt gerekend op *f* 150 à *f* 200, zoodat die niet onverschillig is. Wat de goedkeuring door den minister betreft, zou het vreemd zijn dat de minister nu eene voordragt afkeurde, die, toen hij kommissaris des konings was, onder zijn Voorzitterschap in deze vergadering is ingebragt en aangenomen. Dat verder de administratie eenvoudiger zou kunnen worden gevoerd, acht Spr. bij den tegenwoordigen toestand onmogelijk, tenzij men het werk niet late verrigten. Spr. gelooft dat *f* 150 niet te hooge belooning is voor een opzigter is die een zoo langen weg moet nagaan en elken dag en den ganschen dag bezig is. De heer *Broers* ziet geen nadeel in het uitstel. Spr. verschilt in deze van hem: de ondervinding toch heeft geleerd, dat als men in de winter-vergadering tot het vragen der koncessie besluit, niet voor het eind van Februarij of het begin van Maart tot de verpachting kan worden overgaan en er dan geen konkurrentie is. De termijn der koncessie is op zes jaren gesteld omdat er dan meer gegadigden zich opdoen. Den heer *Bastert* doet Spr. opmerken, dat niet alleen voor het jaagpad maar ook voor de vaart een tol geheven wordt, die op hare diepte moet gehouden worden. Wat den toestand van den weg tusschen Abcoude en de Voetangel betreft, dit is niet te wijten aan de administratie, maar het gevolg daarvan dat de besturen van de Waardassackers- en de Holendrechter-polders hun reglement niet opvolgen. De verandering van den aard der admin. die de heer *Bastert* wenscht, schijnt *in abstracto* wenschelijk, *in concreto* niet doenlijk, daar het een gekombineerde zaak geldt; daarenboven is het eene zaak van koncessie en worden de daarvoor gestelde voorwaarden vervuld, dan is er geen reden tot intrekking.

De heer *Broers* zegt, dat wat den tijd betreft, men zich wel allerlei bezwaren kan scheppen, maar dat toch werkelijk er nog tijd genoeg overblijft voor de verpachting. Het argument van het gebrek aan konkurrentie is bloot een gezegde en gaat evenmin op. De tijd is voldoende om de verpachting in het beperkt gebied der provincie bekend te maken. Spr. zal den heer *v. Lijnden* niet volgen in de wijze, waarop hij *zijne* zaak heeft verdedigd; hij had wel gewenscht dat hij zich niet zoozeer tegen een onderzoek van het tarief had uitgelaten, want dat onderzoek zou in zijn geest hebben kunnen uitvallen. De komm. loopt dat onderzoek niet vooruit; het is mogelijk, dat Gedep. Staten tot het besluit komen, dat niets moet worden veranderd, maar dan is in ieder geval aan den uitgedrukten wensch aan het besluit der verg. voldaan.

De heer *Menso* heeft in de notulen geen besluit gevonden.

De heer *Broers* zegt, dat de verg. zich met het rapport vereenigd heeft, waarin de komm. den wensch had te kennen gegeven.

Met 21 stemmen, tegen die der HH. *v. Beeck Calkoen, Cordes, Story v. Blokland, de Vries, Menso, Harmsen, Voet, de Geer v. Oudegein, de Beaufort* en *v. Lijnden*, wordt het voorstel der komm. aangenomen.

Aan de orde is het voorstel tot verpachting van grasgewas van den Bisschopsweg, — konform.

Aan de orde is het rapport betreffende het bezwaar van ingelanden der Breukeleveensche en Loendrechtsche polders, dat na eene kleine toelichting van wege de komm. mede wordt aangenomen even als het verzoek van de gemeente Woudenbreg, om volgens art. 36 der onderwijswet tegemoetkoming te erlangen in de kosten van haar lager onderwijs.

Zonder diskussie wordt mede aangenomen het rapp., betreffende het voorstel van Ged. St. tot het trekken van specie uit de Waver en de Holendrecht.

De *Voorz.* stelt alsnu voor, den heer *de Muralt* tot het toelichten van zijn heden morgen ingediend voorstel toe te laten.

De heer *de Muralt* verklaart, dat voorstel in te trekken, zich voorbehoudende het in de winterverg. ter tafel te brengen.

Worden alsnog de beraadslagingen geopend over die waterschaps-reglementen, waaromtrent door de kommissien aanmerkingen zijn gemaakt, als van de Hooge en Lage weide, de Haar, enz.

De heer *de Muralt* is met de Hooge en Lage weide bekend en meent dat eenige opgaven onjuist zijn. Spr. vindt o. a. de Vleutensche vaart van af Jaffa tot de Coehoorn opgegeven; maar hij heeft die dijk juist kort geleden als lid van het gemeentebestuur van Utrecht geschouwd. Spr. zou Gedep. Staten in overweging geven, om wanneer zich moeijelijke punten van welken aard ook bij het onderzoek der waterschaps-reglementen voordoen, bij het bestuur der betrokken gemeenten inlichtingen in te winnen.

De heer *v. Beeck Calkoen* ziet er nog al bezwaar in dat beginsel aan te nemen; in de meeste polders zijn wel gewoonlijk eenige leden van het bestuur ook tevens in het gemeente-bestuur; maar het gemeentebestuur als zoodanig wordt ten aanzien dier regl. niet gehoord.

De heer *Pabst* ziet geen bezwaar tegen de verzending aan de gemeentebesturen, niet opdat zij er in veranderen, maar opdat zij aanmerkingen kunnen maken. De aanleiding zegt, Spr.!, tot het voorstel, is het vinden door den heer *de Muralt* van eene menigte oude polderkaarten in het archief te Utrecht. Ook elders bij de gemeentebesturen zal zich dat geval voordoen, daar zij vroeger tevens de polderbesturen waren.

De heer *de Muralt* wil niet aan de gemeentebesturen invloed toekennen op de reglementen, maar beveelt slechts een administratieven maatregel aan, om verkeerde opgaven tegen te gaan.

De heer *Bastert* wenscht, daar de regl. toch aan Ged. St. terug gezonden worden, bij zijne ingediende nota van beschouwingen nog twee zaken te voegen: 1°. of het niet mogelijk ware te vereenigen de polders de Haar en Laag Nieuwkoop, en 2° of de Haar-Rijn, waarvan de werken gemeenschappelijk onderhouden worden, niet een waterschap zal moeten worden?

Geen verdere aanmerkingen gemaakt wordende, is aan de orde, het regl. voor het Broekzijdsche en Oostdijksche waterschap en wordt overeenkomstig het rapport besloten, dit mede aan Ged. St. te verzenden.

Aan de orde is het regl. voor de Bunschoter en Duister uitwateringen.

De heer *de Louter* merkt aan, dat de verg., zich met de konklusie vereenigende, hier bepaalde voorschriften aan Gedep. Staten geeft.

De heer *Cordes* was lid der komm. en acht wat hem betreft die aanmerking gegrond. Het waterschapsbestuur toch acht zich bezwaard zoo het belast wordt met meerdere diephouding van het water, dan het noodig heeft tot eene behoorlijke suatie van hun waterkeerende sluis, en meent dat die meerdere diepte is ten behoeve van de haven, en dus niet ten haren laste kan worden gebragt. Dit is zijns inziens billijk. Ten aanzien der drie eerste punten is Spr. het dus met de komm. eens; wat het overige betreft, dat zou het gevolg van latere zamenspreking met de verschillende besturen moeten wezen en is, voor zooverre hij meent, dan ook niet zoo bepaald in het rapport voorgeschreven.

De heer *v. Beeck Calkoen* kan zich met het rapport vereenigen, maar acht het toch mogelijk, dat er nog bezwaren tegen bleken te bestaan, waarom hij in bedenking geeft het aan te nemen, behoudens de bevoegdheid van Gedep. Staten om, wanneer zich overwegende bezwaren mogten voordoen, daarvan te rapporteren.

De heer *Menso* vindt het eenigzins gewaagd een onvoorwaardelijk besluit te nemen, en geeft daarom in overweging, de konklusie in zooverre te wijzigen, dat de verg. het vermogen zou hebben er later op terug te komen.

De heer *de Louter* zal er zich niet tegen verzetten als de verg. mogt meenen op een genomen besluit te moeten terugkomen. Men moet evenwel niet vergeten, dat Gedep. Staten ondanks de vroeger gemaakte aanmerkingen die door de vergadering geheel zijn gedeeld, toch hetzelfde stuk hebben ter tafel gebragt, en die aanmerkingen wederleggen. Daar echter de zaak niet nieuw is, gelooft Spr., dat men het voorstel van den heer *v. Beeck Calkoen* zal kunnen aannemen.

De verg. zich daarmede vereenigd hebbende, en niets meer aan de orde zijnde, worden de notulen gelezen, en sluit de Voorz. in naam des Konings de zomerzitting der Staten.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.